HAFTALIK KÜLTÜR-FİZİK DERGİSİ 8 AĞUSTOS 1996 PER.

ÖK

benim de senin yaşlarında bir oğlum vard

12 yılda 20 bini aşkın evlatlarını kurban verdiler. Çığlıkları, çok derinlerden geldi. Çoğumuz duymadık ya da duymamazlıktan geldik onları. Ne varsa yine annelerde var. Şimdilerde bu anneler kimi zaman caddelerdi kimi zaman mezarlıklarda toplanarak barış diye haykırıyorlar. Yeter artık kan dursun.. BARIŞ..

BÜTÜN BULAŞIKLARI, KİRLİLERİ TEMİZLEMEK DE HEP BİZE DÜŞER ZATEN!

Akşamsefası

a Kart

CAN YÜCEL

BİR SEN EKSİKTİN AY IŞIĞI

Bileklerimizi morartmış yeni Alman kelepçeleri ,
Otobüsün kaloriferleri bozuldu Kaman'dan sonra,
Sekiz saat oluyor karbonatlı bir çay bile içemedik,
Başımızda perensip sahibi bir başçavuş,
Niğde üzerinden Adana Cezaevine gidiyoruz...

Bir sen eksiktin ayışığı
Gümüş bir tüy dikmek için manzaraya!

ORHAN PAMUK

Eskiden Yazları

Varoluşun yarısı, diğer yarısı hakkında kafa yormaksa eğer, ben bu iki ülke arasında güneşli bir denge noktası arıyorum.

Eskiden yazları burası çocukluğumun eviydi. Çok zaman olmuş gelmeyeli. Ağaçlar büyümüş, yapraklar çoğalmış yeşillikler gürleşmiş. Ben de koca adam oldum. Yıllarca konuşulan ve sonra hemen alışılan yukarı çıkılan yeni kat gibi, kimse artık sözünü bile etmiyor bunun.

Ama odalar arasındaki loşluklar, balkondan, çam ağaçları arasından denizin görünüşü, incir ağacının altındaki musluk hep aynı. Bir serçe cik-cik diyor, musluk tıp-tıp damlıyor. Bahçede musluğun o neredeyse karanlık ve örümcekli gölge bölgesinde kurumuş iğneli çam yaprakları birikiyor.

Akşamüstü şehirden geldim. Kızgın yoldan ve arabanın motorundan getirdiğim alevlerle evin gölgeli, taşlı ve rüzgarlı serinliğine girince bir zamanlar burada ne kadar da mutlu olduğumu hatırladım. Sıcak yaz günleri itişe itişe saatlerce denize girer, öğle yemeğinin üzerine kulağımda denizin uğultusu uyurdum. Üniversitenin ilk yıllarında bazan kimsecikler olmazdı. Haftalar boyunca tek başına kitap okur, ilerde olacağım kişinin yaşayacaklarını ve yazacaklarını hayal ederdim.

O günler geçti, ev seyrekleşti, teyzelerin, teyzeoğullarının, enişlerin, daha uzak akrabaların ve konukların kalabalığı dağıldı. Gene de ama, mutfakla yemek odası arasındaki serin köşede aynı küf kokusu, yan bahçeye bakan güneşli ve rüzgarsız pencerenin dibinde aynı pervane ve çekirgelerin ölüsü, büyük ahşap dolabın küçük deliklerinde aynı ahşap kurdunun izleri var. Buzdolabı yer yer paslanmış. Alt kat duvarlarına bir kireç boya vurulmuş. Yağmur olukları plastikle yenilenmiş. Sarmaşıklar ağır ağır bütün dünyaya yayılıyorlar, yayılsınlar.

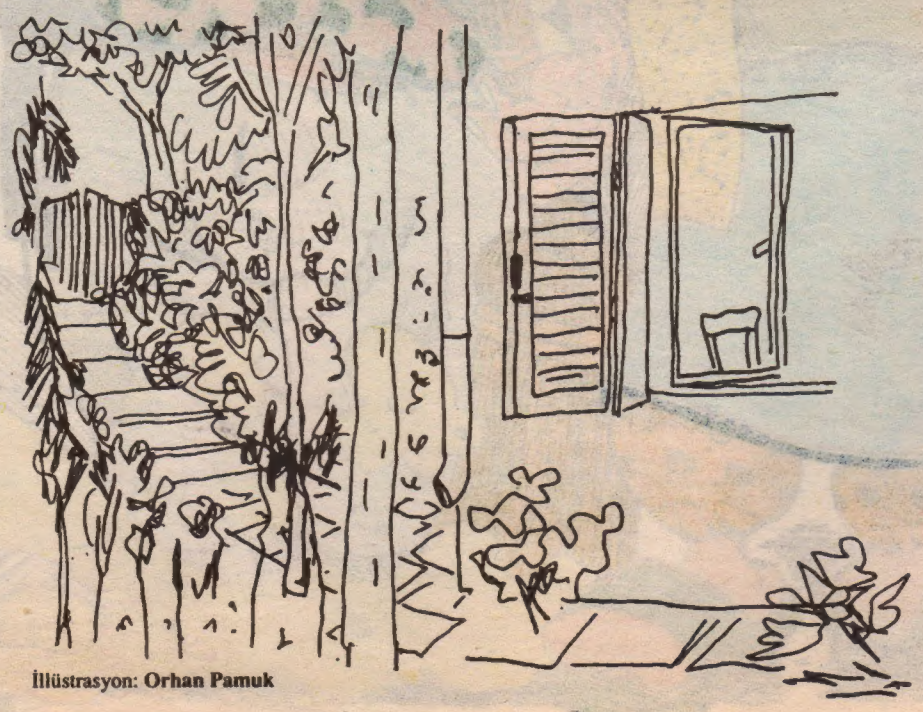

İllüstrasyon: **Orhan Pamuk**

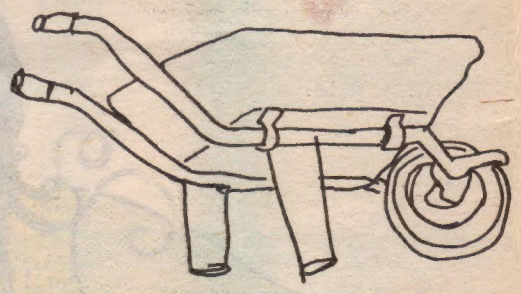

Sonra ben, kendimi geçmişte kitaplarla kurduğum hayallere tam bırakırken, olmak istediğim kişinin hayatı ve kitaplarıyla kendi hayatım ve eserlerim arasında uslu bir uzlaşma noktası ararken, bu mükemmel buluşma için güneşin verdiği tatlı ve altın sıcaklıktan yardım dilerken, yani güneşli bir sandalyede tatlı tatlı pineklerken, pat bir pancur açıldı, pat diye. Birdenbire, tıpkı çocukluğumdaki gibi, dedi ki anaç, güleç ve şefkatli ses:

"A sen burada mıydın. Ne yapıyorsun burada canım söyle bakalım."

Bilmiyorum, ben burada ne yapıyorum. Belki, hem varoluyorum hem de varolmak hakkında kafa yoruyorum. Varoluşun yarısı, diğer yarısı hakkında kafa yormaksa eğer, ben bu iki ülke arasında güneşli bir denge noktası arıyorum.

Bekleyin, bekleyin bir gün size hayatın ne anlama geldiğini de söyleyivereceğim. Şimdi söyle bana, akşama ne yemek var?

Akşamsefası

televizyondan korkuyorum..

m e t ü s t

çocukken en büyük düşüm, büyüyünce bir genelev'de pezevenk olmaktı.. sonra, pezevenklik mesleği'nin toplum nazarında pek sükseli olmadığını fark ettim..

eskiden böyle değildim.. ne zamanki çağ atladık, çok televizyon kanallı bir hayata ışınlandık, ben de bu korku peydah oldu

bazı programları, özellikle haber bültenlerini seyrederken televizyon aletinin birgün, tüm bu içindeki programlardan sıkılıp, gerilip ve benim uzaktan kumanda aletinin bir tuşuna basmamla birlikte **"booom"** diye patlayacak zannediyorum

bu kadar kara, bu kadar acı ve bu kadar hep aynı haber ve programları gösteren bir televizyon aleti karşısında ister istemez, siz de o illet aletin ruh hâline bürünüyorsunuz.. bugün, gündelik hayatımızın bir nevi tek iletişim uslübu olan geyik muhabbeti de bir tür kendi kendilerimize **"zapping"** yapmak değil mi.. bir konu üzerinde hâlâ üç beş saat yoğunlaşabilen, derinleşebilen insanlar varsa şükretsin, eyüp sultana gitsin kurban kessin.. bu esnada düriye'min güğümleri kalaylıyken, bir televizyon kanalı da sizin adınız

bazı gündüzler yolda yürürken, kızların memelerine, popolarına, oralarına buralarına ve hatta şuralarına bakmadan yolda yürürken yâni, kafaları televizyon olan ve sırtlarına saplı birer bıçakla dolaşan bir sürü insanlar görüyorum.. birbirlerine, televizyon televizyon, bakıyorlar.. şaşkınlıktan, benim kafam da mı televizyon acaba, benim sırtımda da mı bir bıçak saplı acaba, bakamıyorum.. fakat sonra, ellerimle büyüttüğüm, solar iken dirilttiğim çiçeğimi kopardın sen ellerime verdin

çocukken en büyük düşüm, büyüyünce bir genelev'de pezevenk olmaktı.. sonra pezevenklik mesleğinin toplum nazarında pek süksesinin olmadığını fark ettim.. ama ben asıl pezevenk olmaktan babamın, ***"pezevenk olursan seni evlatlıktan redederim, kendime bir pezevenk babası dedirtmem"*** hezeyanları nedeniyle vazgeçtim.. ama, ben kalender mesrep olmadan önce de güzel çirkin arardım.. aklımı seveyim.. aklımla ön sevişme yapayım.. mümkünse, daha ileri gideyim.. neyse

gene hackman, (pardon), gene, bir kere yolda giderken, gömleğimin ve pantolonumun bütün düğmelerinin aynı anda ve hızla kopup kaçtıklarını sandım, hemen yere oturdum.. ama şimdi Kamber'siz de düğün oluyor

gene gene, gene bir kere, yolda giderken, tüm öbür insanları, bir ingiliz, bir fransız, bir laz ve bir nasreddin hoca ve kendimi de bir laz sandım.. çay elinden öteyu cidelum yali yali olayı

gene gene, gene ötesi, bir gece gene televizyonu açık unutmak suretiyle sarı döşemeli ticari bir koltukta uyuyakalmışım.. sabah bir uyandım, salonda bir sürü, çeşitli ebatlarda, reha muhtar'lar birdirbir oynuyor.. sonra erzuruma girdim dumanlı dağlar, erzincana girdim bir gelin ağlar.. günüm berbat oldu tabii

ortaokuldayken, okulun en güzel kızına aşık olan tüm erkek, haylaz ve gerzek çocukların mevcudu içinde ben de vardım.. birgün, (ama, gene'siz birgün..) okul çıkışı, o kıza günlerce ezberlediğim bir cümleyi, bir punduna getirip söyledim.. ***"benimle inci pastanesine gelip profotoral.. yok.. proforfor.. profötör.. profo.. yiyelim mi"*** dedim.. kız, şıllık aşifte ***"ne yiyelim, ne yiyelim"*** diye gülmeye başladı.. ben tabii, yine ***"profötölölö.. pro.. profolo"*** diyemedim.. hiç diyemedim.. ama o an bir mucize oldu ve kız, ***"tamam, seninle, birgün, inci pastanesine gidip,*** profeforfor ***ha ha yiyelim"*** dedi.. ama ondan sonra, hem okuyup, hem de yazdım ve yalan dünya senden bezdim

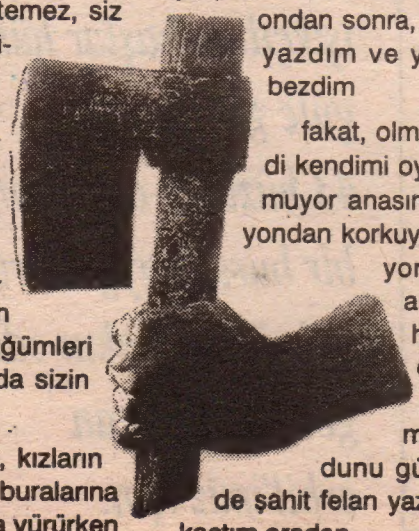

fakat, olmuyor işte, tüm bu kendi kendimi oyalama taktiklerim, tutmuyor anasını satiim.. hem televizyondan korkuyorum, hem altmış milyon yerli, hem, hem de altı milyar dünyalı hemzemin televizyondan korkuyorum.. sonra, halimeyi samanlıkta bastılar, külodunu gül dalına astılar.. ben de şahit felan yazmasınlar diye hemen kaçtım oradan

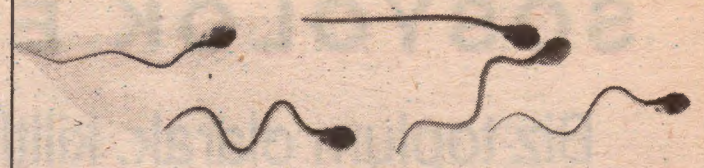

"kendime ayıracak hiç vaktim yok" şu sıralar bu cümle öylesine çok sarf ediliyor ki.. üstelik, gurrla, övünçle.. ne fecaat bir cümle.. peki kendinize ayıramadığınız o hiç vakitleri kim yaşıyor.. hayat kaçak mı yapıyor.. ne olur, kendinize ayırabildiğiniz vakitlerin birinde bu "kendime ayıracak hiç vaktim yok" cümlesi üzerinde düşünün.. bir halt olacağından değil sadece başım göğe ersin diye

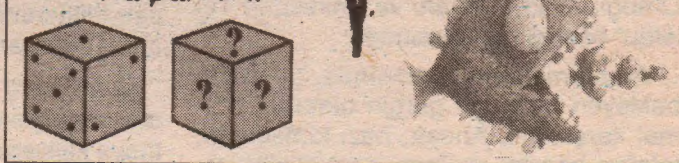

on üç artı bir

../..

biz buradan gidelim canım bol sıkılıyor gidelim biz buradan sıkılıyor canım bol buradan gidelim biz sıkılıyor bol canım
çıkış yok yok çıkış
yok çıkış çıkış yok
canım sıkılıyor bol gidelim buradan biz bol sıkılıyor canım buradan biz gidelim bol canım sıkılıyor biz gidelim buradan

../..

on üç artı bir

Akşamsefası

SOSYOLOK ECEVİT

Biz toplum olarak, kilitlenmeyen telefon icat etmenin şerefini yaşayabilecek miyiz? (III)

Bu telefon konusu, pehlivan tefrikasına döndü neredeyse. İnanır mısınız, üç haftadır aynı başlığı kullandığıma yanmıyorum da, üç haftadır aynı umutsuzluğu tekrarladığıma üzülüyorum. Ancak elimden bir şey gelmez, objektif olmak durumundayım. Efendim, kilitlenmeyen telefon icat etme şerefini yaşayabileceğimizi hiç zannetmiyorum. Ne acı...

Kilitlenmeyen telefon arayışlarına yönelik değerlendirmelerime geçmeden, yine "toplum ve telefon" bağlamında kısa bir alıntı yapacağım. Alıntımız, Amerika'nın saygın üniversitelerinden birinde görev yapan psikoloji profesörü dostum Michael Turnington'ın "Bir Depresif ilişki Örneği: Türkiye İnsanı ve Ankesörlü Telefon" başlıklı makalesinden:

"Araştırmalarımız sırasında, kuyrukta bekleyen herkesin gergin olmasını normal karşıladık. Ancak, bazı kimselerin, telefon başına geçince gerginlikten tamamen sıyrılmalarını ve inanılmaz bir gevşeklik içinde 'Eee, başka ne var ne yok?' sorusunu tekrarlamalarını biraz yadırgadık. Yadırgadığımız bir başka nokta ise, karşı tarafla görüşmeyi başaramayan erkeklerden yüzde 67'lik bir grubun cihaz başında sarfettikleri 'a... koyiim' sözünü, nedense kuyruğun yanından geçerken bir kez daha sarfetmeleriydi. 18-30 yaş grubu erkeklerin görüşmeler sonrasındaki asabi tavırları ve 'Bak, kafamı bozma' ya da 'Bak moralimi bozma!' türünden sözleri aşırı yoğunlukta kullanmaları da dikkatimizi çekti. Ya ozansı sözcüklere ne oldu? Onları hiç duyamadık..."

Maalesef öyle. Ne, geçen haftaki yazıda alıntıladığım üzere, Muazzez Tahsin Hanım'ın, Kerime Nadir Hanım'ın romanlarındaki gibi zarif konuşmalar yapabiliyoruz ankesörlü telefon başında, ne de ozansı sözcükler kullanabiliyoruz. Bunu yapanlarımız yok mu? Tabii ki var. Ancak onlarla da yeteri sıklıkta görüşemiyoruz. Mesela, gerek ÖKÜZ dergisinde, gerek diğer yayın organlarında yazılarını zevkle okuduğumuz kimi arkadaşlarımız var ki, eğer bir gün telefonda konuşma mutluluğuna erişirsek bana "Alo!" bile demeyecekler, biliyorum. "Telefonda sesim daha da buruklaşır, toparlayamam artık yalnızlığımdan savrulanları, yine de merhaba!" diye başlayacaklar mesela. Cevap veremeyeceğim belki. "Yitip giden hatları aramak... Boşlukta mı, hiçliğimde mi? Yoo, bunu yapamam karanlığa, ihanet edemem sessizliğe; sessizlik en dingin yenilgimdir benim" diyecek arkadaşım, ben susarken. Bu da benim hayatım işte... Ama bakınız, o yazıları yazan arkadaşlarımdan biri "Aloo, hoca n'aber?" diye telefon açarsa, hani büyükçe bir hayal kırıklığı yaşarım, onu da söyleyeyim.

Tabii, hayalkırıklıkları her tür telefon görüşmesinde yaşanıyor. Benim pek sevdiğim, pek efendi bir genç var. Bir televizyon kanalının idari bölümünde çalışıyor. Geçenlerde buna bir vazife vermişler; Japonya'da Bay Komuto adında birinin kilitlenmeyen telefon icat ettiğini söyleyerek "Bir telefon et de, fiyat al!" demişler. Bizim genç, Bay Komuto'yu arıyor, gayet kibar biçimde kendini tanıtıyor, niçin aradığını anlatıyor. Bir köpürüyor Bay Komuto: "Kardeşim yemişler sizi. Yok öyle bir şey. Kilitlenme ne demek genç arkadaşım? Ne olduğunu öğrensek kilitlenmeyen telefonu da buluruz, ama nedir yani?"

Bizim genç "Şimdi şöyle oluyor, yoğun arama olayları var..." gibi bir şeyler söylemeye kalkışıyor ama Komuto'ya laf anlatmak ne mümkün? Bu sefer daha da köpürüyor: "Bak gözüm, eve kablolu taktırdık, biliyor musun; seksen memleketten televizyon seyrediyoruz, Türkiye'den başka bir yerde telefonlarımız kilitlendi ayakları varsa sabaha çıkmayayım yani, o derece konuşuyorum artık. Bir sizin memlekette mi oluyor yahu bu olay? Sen CNN'de, BBC'de, RAI'de duydun mu hiç telefonlarımız kilitlendi diye bir şey? Bak gecenin bu saati olmuş, evden arıyorsun... Hanım diyor ki 'Annemgil mi arıyor, kötü bir şey mi var?' Olmaz ki..."

Uzatmayayım, Komuto işi "Kız bacın var mı kız bacın?" diye sormaya kadar götürüyor ve bizim genç de birkaç ağır söz sarfettikten sonra konuşma bitiyor. Samimiyetle söylüyorum, belki teknoloji konusunda Japonlar'dan geriyiz ama inanın ki onlardan çok daha edepliyiz. Yalnız, yiğidi öldür hakkını ver, Takeo Miki adında bir başbakanları vardı ki, o pek yaman bir adamdı işte...

Neyse, diyeceğim o ki, biz kilitlenmeyen telefon konusunda Bay Komuto'nun eşref saatini bekleyecek olursak... Daha çok bekleriz! Korkarım bekleyeceğiz de. Ne acı... Beklerken fıkralarımızla avunalım bari, ne dersiniz?

Öğretmeni küçük Ercan'a sormuş:

– Ercan, gündoğumuyla günbatımı arasında geçen süreye ne denir?

– Ablamın telefonda konuşma süresi, öğretmenim!

Telefon konuşmalarımızda, çok şükür, nicelik sıkıntısı çekmiyoruz ama, ah, bir de nitelik sorununu çözebilsek...

GECEDESTE

(Çıkmamış Bir Kitaptan Numarasız Sayfalar)

Ferhan Şensoy

tam sigarayı bırakacaktım
erbil çeviker öldü
aralığın onkesizi
bindokuzyüzdonsaniki
ikindide fatih camii'nden kalkacak cenaze
diye telefon ediyor karısı
derya hastanede
bülent kayabaş arıyor
yeni duymuş pis haberi
fatih camii'ne gidiyoruz bülent'le
derya'dan gizli
ortada yok cenaze
meğer bakırköy incirli'de de var
bir özgün fatih camii
cenazesine bile katılamadan
tiyatroda bir tören yapılamadan
küçükçekmece mezarlığı'na gömülüyor
kırk yıllık ışıkçı erbil çeviker
artık erbil'sizdir "ferhangi şeyler"
806.oyunda zorunlu olarak
ışıkçılığa başlar hüseyin
güle güle godot
43.hüzünlü oyun sonunda
bir buruk saygı duruşu
gökyüzüne yakın odasından
gökyüzüne uçan
erbil'imiz için.

Akşamsefası

adı "ö" ile başlar, çıkardığı ses "mö"dür. "ö" sesinin yarattığı kabalık, güdüklük ve korku, onun bizdeki izlenimleridir.

başının üzerinde taşıdığı hilalle tam bir T.C. hayvanıdır. yıldızlı gecelerde dolaştığında halk tarafından gururla izlendiği bilinir.

kuyruğunun baş işlevi asalakları ürkütmektir. (nereye kadar?) kuyruğun bittiği yerde sıkıntı başlar.

o dört harf yan yana geldiğinde "... trene bakar gibi" bakar size

bön, görgüsüz ve yeteneksizlere öyle denir. peki bön, görgüsüz ve yeteneksizler ona ne der? ya karşılıklı gelişen bu duruma?

öküz

adının "z" ile bitmesi raslantı olamaz. o zaten uykunun, ağırlığın, bezmişliğin, arkada olmanın sonucudur. belki de sonuncudur.

"ö" harfinin kendinde bir surat gizlidir. üç yuvarlaktan oluşan bu biçim öyle bön bir bakışa sahiptir ki, şimdi bu olayı anlatırken bile "bön" kelimesine sızmıştır. bulaşıcı bir güdüklük (farkında olmadan)

bizlerin tersine kusarken "öööö" sesini kullanmaz. (kendine yakıştıramıyor olabilir)

"oku" sözcüğüne küçük eklemeler yapıldığında birden ortaya çıkar. "oku" gibi haysiyetli bir sözcükle ilişkisi olması, dergimiz için de ilginç bir durumdur. (dikkat! entelektüel bir göndermeyle karşı karşıyayız)

asıl anlamı iğdiş edilmiş erkek sığırdır. (erkektir, ne olduğunu bilmez; güçlüdür farkına varamaz). cinsel yaşamı zengin imgeler ve farklı hayallerle yüklü olduğundan edebiyata yakınlık duyar.

MEMED ERDENER

HAYBEDEN GERÇEKÜSTÜ KONUŞMALAR

Yılmaz Erdoğan

-Konuşuyorlardı... "Beni sevmen için ne yapmalıyım söylesene" dedi kız, tedirgin parmak uçları, kahveye şeker atma işini bir kalp ameliyatına dönüştürürken... "İşe saçma sorular sormamakla başlayabilirsin. " Sevda çamur gibidir; heykel de yapabilirsin, kurtulmak için kuru temizlemeye de verebilirsin" dedi adam... "Neyi" diye sordu kız... "Neye bulaştıysa onu" dedi adam. O sırada "Keşke beni Apdurrahman Palay seslendirseydi. Belki o zaman bu salak cümlelerim biraz olsun anlam kazanırlardı" diye düşünüyordu adam.

-Bunlar sevgili mi yani?

-Sevgisiz oldukları o kadar açık ki!

-Hayır yani birlikteler mi?

-Birlikteler... El ele tutuşuyorlar ama aslında elin eli tutası kalmamış! El elden vazgeçeli çok olmuş ama eller duyar söz olur açısından tutuşmayı sürdürüyor. Ve kız hala iki elin sesi var zannediyor. Bangır bangır sessizliği duymuyor: "Elimi zorunlu mesai yapar gibi tutuyorsun artık. Gözlerime bakmıyorsun bile. Oysa eskiden gözbebeklerimin babası sendin! Öyle derdin yani..." dedi kız.

"Ben kötü bir babayım" diyemedi adam.

-Bunlar ayrılıyor desene...

-Hayır henüz bir yere ayrılmıyorlar.

-Yok canım; sevgili olarak yani.

-"Sevgili olarak ayrılmak" "Sığır olarak yaşamak" "necesetten teharet"... Bu söz yığınlarının tümü aynı anlama gelmez. Çoğu anlamın yolunu bilmez zaten... İnsanlarımızın çoğu, ömrünün yarısını boş konuşmak, diğer yarısını da bu konuşmaları birilerine aktararak harcıyorlar... Lüzumsuz an'ların "anı" zannedildiği bir ülke burası. Örneğin ülkemizde yaşamı boyunca hiç zincirleme tamlama kullanmadan ölenler var.

-Ne? Hı? Nasıl yani?

-İşte şu anda sizin hissettiğiniz şeyi (yani bir tür öküzleşme sürecini) yaşam biçimi haline geritenler var. Yani birkaç atasözü de olmasa konuşamayacak insanlar. "Damlaya damlaya göl olur!"... Ne zeki ama... Bununla yetinmeyen bir salak da eklemiş: "Damlacıktan sel olur".. Kahrolsun kafiye! Kafiye, salaklığın ses uyumundan başka bir şey değildir! Bu yüzden bütün şarkı sözllerini gömmeliyiz!

-Anlıyorum.

-O kadar sanmıyorum ki...

-Peki kızla adam ne yaptılar? Konuşuyorlardı ya... Onları anlatıyordun ya...

-Sözün özeti, adamla kadın ilişkilerini her gece, çöplerle birlikte kapının önüne koyuyorlardı. Ama sabah kalktıklarında ilişki yerinde duruyordu. Kapıcı çöpleri almıyor, ilişkiye dokunmuyordu.

-İlişkiyi kapının önüne mi koyuyorlar? Nasıl yani?

-O kadar aptalsın ki, insan teşbih yapmaya korkuyor.

-Salak sensin!

-Allahtan reflekslerin var... Merak etme burası *BOŞKONUŞLAND*... Burada senin gibilere birşey olmaz... Ama bir gün dünyamızın kara kutusu bulunacak!

CEZMİ ERSÖZ

Doğaya döneceği günü özleyen bir kent insanıyım ben. Sabaha karşı çıkan gazetelerin, dergilerin kokularına bağlanmışım bir kere...

Yeni çıkan kitapların o sıcak kardeş kokusuna... Gösteriler, paneller, festivaller, siyasal etkinlikler, bitmeyen, tükenmeyen devinim ve tuhaf tesadüflere.

Ardından beklediğim anlam hiç çıkmasa da o başdöndürücü ilklere...

Her geçen gün yalnızlığın ve hayalkırıklığının bir başka yüzüyle karşılaşan bir kent insanıyım ben... Doğaya döneceği günü özlemekle avunan, ama doğada yaşama yeteneğini her geçen gün biraz daha yitiren... Doğayı hissetme yeteneğini...

İnsan bir kere kırılmaya, ezilmeye görsün sonra ne yaşarsa yaşasın içinde sakladığı bu ilk derin izler hep kalıyor, hiç geçmiyor...

Dün İzmir'de otobüs terminalindeydim, bir imza gününden dönüyordum... Otobüs terminallerinde garip, anlaşılması güç bir yalnızlık yaşanır. Bir çayevine oturdum. Büyük ekranlı televizyonda, Kral Tv'de **"İstanbul Sokakları"** çalıyordu. O an bu dünyada, bu ülkede kendini arayan bir gezgin, bir ebedi yolucu olduğumu hissettim birkez daha. Üniversite okurken pazarlamacılık yaptığım günler, o yoksul, sorunlu günlerim geldi aklıma. O zaman da böyle şehir şehir dolaşır, otobüs terminallerinde en kötü arabesk şarkıları duyunca içim tuhaf bir yalnızlık acısıyla kavrulurdu...

Şimdi o günlerin aksine gittiğim her yerde saygı görüyorum, kitaplarım ilgiyle okunuyor, gazeteler, dergiler röportajlar yapıyor; insanlar benimle konuşmak için can atıyor, lüks lokantalarda ve otellerde ağırlanıyorum. Başarı dedikleri bu olsa gerek...

Ama o günden bugüne duygularım hiç değişmemiş sanki; hep o eziklik duygusu, hep o kendini arayan ebedi yolcu hüznü... Yaşamın o dinmeyen derin ağrısı...

Gecenin bir vakti kimseden birşey çıkmayacağı anlaşıldı... Ne bir umut... Ne bir haber... Ne de kirlenmemiş bir anlam... Sanki adını bir türlü koyamadığımız bir büyüyü, bir düşü yitirmiş gibiydik sonsuza dek... Bunu anlayınca birbirimizi hırpalayıp durduk gece boyu... O büyüyü, o düşü yitirmenin acısını birbirimizden çıkarttık...

Artık birbirimize mecbur değildik... Bunu anlayınca kötülüğün sonu yoktu aramızda...

Akşamsefası

Muhsin Kızılkaya

CİNS İSİMLER

Hepsinin Yüzünde *"TIRMIK"*larının İzi Var

"Asrının defterini doğru tutmayan
sırtının hırkasını taşıyamayan
Sözünün yazgısına sahip çıkmayan
Çekilsin yanımızdan devrana kalsın"

Murathan Mungan

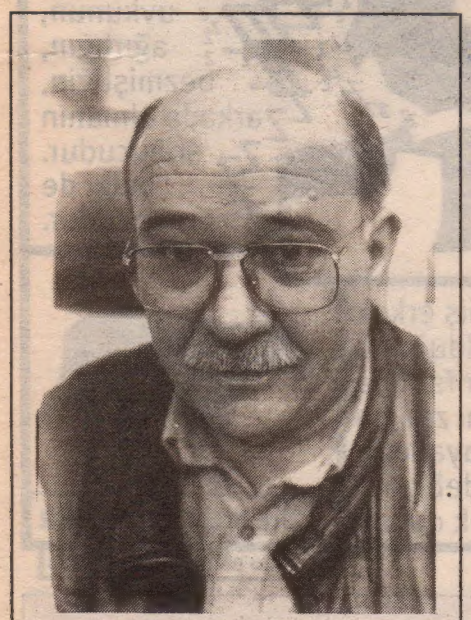

Hep uzaktan gördüm onu. Kimi zaman bir panelde, kimi zaman tek başına sokakta yürürken, kimi zaman televizyon ekranında, kimi zaman da Oya Bayar'la Cadde-i Kebir'i arşınlarken...Kısa boyu, oval yüzü, her an gülen gözleri, ona hep yakıştırdığım ince fitilli kadife pantalon ve ceketiyle... Bugüne kadar tek kelime bile konuşmadık. Tanışmıyoruz; yani el sıkışıp hal hatır sormadık bile. Telefonda bile olsa sesimizi duymadık birbirimizin. Belki de o beni tanımıyor, adımı duymamıştır belki de. Ama ben onu tanıyorum. Hem de tam 18 yıldan beri... Belki de daha fazla. 18 yıldan beri takip ediyorum onu; bir gölge gibi. En samimi arkadaşlarımdan biridir artık o...

Bazı insanlar vardır, kendisi gelmezse bile yapıtları, ürünleri gelir sana; onlarla dost olursun; sığınırsın onlara, sokulur, onunla soluk alırsın. Çoğunlukla yazarlarda olur bu benim için; başkaları içinse belki de sinema oyuncuları... Ama benim bugüne kadar hayran olduğum hiçbir sinema oyuncum olmadı. Hiç kimseyi bugüne kadar kıskançlıkla sevmedim; hiçbir oyuncuya aşık olmadım. Ama aşık olduğum, kıskançlıkla yarattıkları ürünleri takip ettiğim, sevdiğim, belki de çokça kıskandığım yazarlarım var benim. Ürünlerini beklerim onların, haklarında bilgi toplarım, kitaplarını okurum bir solukta; röportajlarını ararım gazete ve dergilerde.. Onlar benim yazarlarımdır; onlarla uzaktan uzağa sevişirim, kendimce bir aşk yaşarım onlarla.

Hele bunlardan biri, daha çok küçükken, Türkçe okuma-yazmayı yeni yeni söküp kitaplara sarıldığın, gazetelere sığındığın, okuduklarından kendine küçük küçük sığınaklar yaptığın, dış dünyaya açılacak kocaman pencereler inşa ettiğin yazarsa, ömür boyu yapışır yakana, kolay kolay kurtulamazsın, alışkanlık, bağımlılık yapar; adıyla, görüntüsüyle, yazısıyla karşılaştığın her an, o an seni alıp ta uzaklara, dağların arasında kalan kentin tek gazete satıcısı olan Sabri'nin kulübesine götürür; avucunun içinde terlemiş beş lirayı Sabri'ye uzatıp Politika gazetesini alıp, henüz hiçbir haber başlığına bakmadan orta sayfa sağ köşedeki "TIRMIK"ı yutarçasına okuduğun anı yaşatır sana... Artık çok uzaklarda kalmış eski bir sevgilin aniden aklına gelmiş gibi olur; kaybettiğin çok değerli bir eşyayı yeniden bulmuş gibi olursun. Buruk bir tat kaplar içini; o günlerin gri renkleri arasında artık kaybettiğin, uzaklaştığın, belki de artık bir daha görüşmeyeceğin dostlarını hatırlarsın. Bir hıçkırık gelip düğümlenir boğazına; seni alıp o günlere götüren adamın hala yaşadığını, yazdığını, tanımasan bile istediğin an tanışabileceğini bildiğini düşünerek azbuçuk da olsa sevinir, avunur, teselli edersin kendini...

Şükür, hala sevmekten yorulmayacağımız çok insan var bu ülkede...

Onlardan biridir benim için Aydın Engin...

Bilmiyorum neden... Bugüne kadar kaç kitap yazdı, gazete ve dergilerde yazdığı yazılarını biraraya getirdi mi bilmiyorum; bildiğim tek şey "TIRMIK"... Bir de Frankfurt'ta taksi şoförlüğü yaparken yaşadıklarını anlattığı kitabı... Ve "Devr-i Süleyman" oyunu... Bunun dışında yazdığı başka birşey var mı, haberim yok.

Ben onu bundan tam 18 yıl önce, Hakkari'de, satır satır hatmettiğim Politika gazetesindeki "TIRMIK" köşesinden tanıdım ve o benim için hep o gün tanıdığım köşe yazarım olarak kalacak. Öyle ya, insan her zaman büyük romancılara, büyük şairlere, ünlü sinema oyuncularına hayran olmaz; benim de hayran olduğum bir köşe yazarım var tam 18 yıldan beri...

Peki neden? Ne yazıyordu da, o gün bügün benliğimde yer etti; o günden bugüne hep takip ettim onu; yazdıkları çok mu farklıydı? Doğrusu bu sorulara nasıl cevaplar vereceğimi bilmiyorum; bildiğim tek şey, o gün, o köşede yazdıkları bana iyi geliyordu; o günlerin sert, acımasız, dangur dungur, slogancı, ajitatif söylemi içinde, yumuşacık, mizah dolu ve aynı oranda "sivri" yazıları ruhumu okşuyordu; "hey bak, günün birinde yazar olursan eğer, bu tür yazılar yaz" diyordu sanki bana...

Yazar oldum mu bilmiyorum. Ama bugün hasbelkader çiziktirdiğim hemen hemen her satıra, ta o zamanlar aldığım o nefis yazıların tadı, kokusu siniyor sanırım, elimden olmadan. Öykünüyorum onun gibi yazmaya...

Politika gazetesinde yazıyordu, yanılmıyorsam orta sayfanın sağ köşesinde... Günlük fıkralardı yazdıkları. Politika, Demokrat, Cumhuriyet gibi dönemin sol tandanslı gazete yazarları içinde ayrı bir yeri vardı benim için onun. Sovyetler Birliği Afganistan'ı işgal etmiş, içinde yer aldığım teşkilat, Aydın Engin'in yazdığı gazetenin savunduğu gibi, hararetle bu eylemin bir "işgal" olmadığını, tersine sözkonusu ülkeye "sosyalizmi götürme harakatı" olduğunu savunuyordu. O günün en kızgın, en hararetli tartışma konularımızdan biri buydu. "Maocular" şiddetle bu eyleme karşı çıkıyor; bizler de göğsümüzü siper etmiş, savunuyorduk. O günlerde en çok ne istiyordum biliyor musunuz; hani bu çok değer verdiğim, her satırını yutarcasına okuduğum yazar var ya Aydın Engin; bir gitse de Afganistan'a, orada olup bitenleri yazsa, biz de anlasak neyin ne olduğunu. Bu dileğim kabul gördü; birgün gazete Aydın Engin'in Afganistan'a gideceğini ilan etti. Gitti, döndü ve gördüklerini, tanıklıklarını yazmaya başladı. "Maocularla" tartışmak için elime büyük bir malzeme vermişti. Vermişti vermesine ancak, kısa sürdü, sıkıyönetim gazetenin yayınını durdurdu ve Aydın Engin'in dizi yazısı da yarım kaldı.

Ve onu kaybettim. 12 Eylül, birçok şeyi kaybettirdi hepimize...

Yıllar sonra Frankfurt'ta taksi şoförlüğü yaptığı günleri anlatan kitapla çıkıp geldi. Sonra Cumhuriyet gazetesinde görülmeye başladı. Kaldığı yerden sürdürüyordu; ben de kaldığım yerde okumaya devam ettim onu. Sonra gazetede yazı işleri müdürlüğüne getirildiğini duydum, açıkçası üzüldüm; Aydın Engin'in işi müdürlük değildi, rahat bırakın, tırmıklasın sağı solu...

Ve yapamadı müdürlüğü, ona göre değildi. Yazılar yazıyordu ve gazetede sabit bir yeri yoktu. Belki de, kalın kalın, kocaman kocaman köşe yazarlarının içinde, ona verilecek bir köşe kalmamıştı kim bilir. Sonra yazıları gittikçe bir yerde toplandı. Şimdi, Cumhuriyet'in zaman zaman 4, zaman zaman da 5. sayfasının altında bir yeri var. Köşe yazarı saymadıklarından mıdır nedir; sayfanın dibinde yer verilen Aydın Engin'in mal varlığı arasında, külüstür bir otomobil, bir dizüstü bilgisayarı, bol miktarda kadife elbiseleri ve internet'e girmiş olan bir köşesi bulunuyor.

Bitirirken şunu da söyleyeyim. Hayatta en yakın arkadaşlarından biri Necmettin Büyükkaya'ydı. Necmettin'i tanıyan herkesin bildiği adıyla Neco... Kürtlerin yetiştirdiği en karayağız, en yiğit, en delikanlı adam... 23 Ocak 1984 yılında, Diyarbakır Cezaevi'nde işkence ederek öldürdüler Necmettin'i... Neco'nun ölüm haberi, bir kurşun gibi saplandı Aydın Engin'in yüreğine. (Ne dersin, Neco'yu kim yazacak Aydın Abi?)

Bir daha, Oya Baydar'la birlikte İstiklal Caddesi'nde yürürken görürsem, gidip "ben sizin bir hayranınızım, tanışmak istiyorum" diyeceğim ona. Neco'nun doğduğu topraklardan selam getirdim size.

Akşamsefası

Vedat Özdemiroğlu

VEDAT BEY'İN GÖRKEMLİ HAYATI

Vedat Bey, muhteşem çocukluğunu yaşadığı günlerin birinde, annesine sormuştu:
– Ben, dünyaya nasıl geldim?
Annenin yanıtı net oldu:
– Seni leylâklar getirdi yavrum!
Böyledir. Vedat Bey, doğuştan çiçek çocuktur.

Kafadar ve Darkafa
(taze macera)

Geçen haftaki Öküz mecmuasını okuyanlar, Vedat Bey'in Hint Okyanusu'ndaki küçük bir adayı bir süre yönetmek üzere yola çıktığını bilirler. Okumayanlar, onlar, onlar da artık biliyor.

Kallavi adlı sandal, adacığa yaklaştığında, Vedat Bey, ada halkını, kendisini coşkuyla bekler buldu. Sandalcıya "Tamam, sen burdan geri dön, başına bir şey gelmesin isterim" dedi ve denize atladı. Yüzerek kıyıya çıktığında, şenlik doruktaydı:

– O-o-o-o, o-o-o-o-o, he-ye-o, Ve-dat-Bey!

Vedat Bey, bir kayanın üstüne çıktı ve "Dağılın!" dedi, "Şaşaayı sevmem. Salt bir kişi kalsın, adanın yaşlılarından bir yoldaşla konuşacağım." Kalabalık dağıldı, sadece **Coot See adındaki yaşlı** kaldı. (Vedat Bey, adanın yerel dilini, seyahat esnasında, sandalcının cep telefonunu kullanarak, Jan Piyer adındaki arkadaşından öğrenmişti.)

Yaşlı anlattı, Vedat Bey dinledi: Adada demokratik bir sistem istiyorlardı. Sömürgeci değil, dost istiyorlardı. Şebeke değil, kurul ve mafya değil, meclis istiyorlardı. Tıpkı adaları gibi, hayatlarının da dört bir yanı açık olsun istiyorlardı. Vedat Bey'in gözleri yaşardı. Fakat hemen toparlandı:

– Ada halkı nasıl geçinir?

– Bizler, burada hoş kokulu bitkiler toplarız. Bunları kolonya esansında kullanırız. Kolonyaya evet, ama koloniye hayır, hayır!

Vedat Bey'in gözlükleri yine buğulandı. Daldı gitti: Dedesi Vedat Bey; Eyüp, Sabri ve Tuncer adlı üç arkadaşına birlikte kolonya üretmeyi ve insanlığa hoş kokular sunmayı ve bunu bedava yapmayı önermişti. Ancak onlar, kumpas yaptılar, işi ticarete döktüler. Dede Vedat, entrikanın kokusunu alır almaz o diyardan göç etti.

Vedat Bey, yeniden toparlandı ve ada halkını toplaması için yaşlı adalıya ricada bulundu. Bir saat sonra Vedat Bey, adanın ünlü Kuzu Limanı'nda kısa bir konuşma yaptı:

– Dostlarım, isteklerinizi öğrendim. İstekleriniz olacaktır, çünkü hakikaten istiyorsunuz. Bana ihtiyacınız yok. Şimdi gidiyorum, demokrasi oluştuğunda ve sonra olgunlaştığında yine geleceğim.

Tezahürat doruktaydı:

– Bir kahramaaaan, Vedat Beey varmıış!

Halk, Türkçe bağırarak Vedat Bey'e jest yapmıştı. Ayreten, Coot See adındaki yaşlı, Vedat Bey'e adanın altın anahtarlığını verdi. Ortam alkıştan çınlıyordu. Kitleyi susturdu:

– Bu adanın tek eksiği ismi. Onu da ben koyayım isterseniz.

Halk onayladı. (Vedat Bey, ada halkının toplandığı bir saat içinde isim düşünmüştü) Vedat Bey yere uzandı ve toprağa üç kere bağırdı:

– Ütopya Antilleri, Ütopya Antilleri, Ütopya Antilleri!

Halk ağlıyordu. Vedat Bey, ağlamıyordu. (Kendini zor tutuyordu.) Ütopya Antilleri'nin önde gelen entelleri Vedat Bey'e bol miktarda kitap hediye ettiler.

Vedat Bey, yanında kitap dolu sepet, cebinde altın anahtarlık, saçlarında tuz kokusuyla salın üstünde el salladı, güzel insanlara. İstanbul'a tek başına dönüyordu.

Halk gözden kaybolunca, Kutsi adındaki genci aradı:

– Kutsi, nasılsın genç? Ben şu an okyanustayım. Beşiktaş'ın kalecisi Mrmiç'le bi randevu ayarlarsan sevinirim. Ona Beşiktaşlılığı anlatacağım, daha da mühimi, adı epey ilgimi çekti. Sağol genç. Ha, bu arada, sandalcının cep telefonu bende kalmış. Dönüşte onu ödüllendireceğimi söylersen memnun olurum.

Vedat Bey, telefonu kapattı.

Kısa bir dalga, sandalı hoplattı.

Vedat Bey; eski, güzel, radyolu günleri hatırladı.

SONER GÜNDAY

ORÇUN'un günlüğü...

Ayfer'i aradım. Sözü dönüp dolaştırıp futboldan hiç hoşlanmıyoruma getirecektim ama yine aynı şey oldu yine çok heyecanlandım

14 Haziran : Bu sabah erkenden Rauf aradı, Ayfer yıllık izinden dönmüş işe başlamış.

İş, güç, kira, borç derken Ayfer'e olan aşkımı biraz unutmuşum galiba. Bütün günümü Ayfer'i düşünerek geçirdim; akşam olduğunda artık iyice aşıktım. Teyibe romantik bi kaset koydum, evdeki bütün pencereleri ve perdeleri açtım, ışıkları kapadım, salona gidip açık duran balkon kapısının önünde dimdik durarak uzaktaki evlerin silüetlerine bakmaya başladım. Bi ara camdan kendimi kestim, görüntü süperdi. Rüzgarla birlikte uçuşan tül perdeler arasında benim heybetli figürüme ay ışığı gayet güzel düşüyor ve görkemime görkem katıyordu. Bi saat hiç kımıldamadan durdum, sonra sıkılmaya başladım ve düşündüm. Ayfer beni görmüyorsa bu yaptığımın ne gereği var. Kanepeye koltuğa trip yapsam n'olur yapmasam n'olur. Hemen pencereleri kapattım, perdeleri örttüm, gidip yattım, uyudum.

15 Haziran : Öğleye doğru uyandım, Ayfer'i arayıp konuşmak istiyordum ama direk telefon açmaya da cesaretim yoktu. Aklıma bi fikir geldi, hemen eski işyerimi aradım, santraldeki kıza "Ayfer hanımı bağlar mısınız" dedim. Ayfer telefonu açar açmaz daha "Alo" demesine fırsat vermeden "Alo Rauf'cuğum, ben Orçun, ulan ne adamsın niye arayıp sormuyosun" diye bi giriş yaparak. Hani Rauf'u arıyormuşum da santraldeki kız yanlışlıkla Ayfer'i bağlamış efekti yarattım. "Alo Orçun, ben Ayfer" dedi. "Aaa Ayfer, sen döndün mü" diyerek operasyonu başarıyla noktaladım. Gerisi çorap söküğü gibi geldi. "Nasılsın, iyi misin, vs"den sonra "Ya bi gün şirkete uğrasana, görüşelim" dedi. Karşılıklı iyi günler diledik.

16 Haziran : Bu gün şirkete uğrayacaktım ama tırstım. Ayfer'le karşılaşmaya henüz hazır değilmişim. Akşam üzeri telefon açtım. "Kusura bakma bu gün şirkete uğrayamadım, arkadaşlarla halı sahada maç yaptık, bileğim burkuldu." dedim. "Geçmiş olsun." dedi.

17 Haziran : Bu gün Ayfer'i aramadım sanki evde dinleniyomuş duygusu uyandırmaya çalıştım

18 Haziran : Bu gün de Ayfer'i aramadım.

19 Haziran : Bu gün Ayfer'i aramadım. Fakat o da beni aramadı... Acaba futboldan hoşlanmıyo mu?. Tabi abi kadınların büyük bi kısmı futboldan hoşlanmaz.

20 Haziran : Ayfer'i aradım. Sözü dönüp dolaştırıp futboldan hiç hoşlanmıyoruma getirecektim ama yine aynı şey oldu yine çok heyecanlandım ve laf öyle bi karıştı ki sanki Ayfer futboldan yarı romantik yarı ticari bir tat alıyormuş, Rauf duygusal olduğu için en çok orta sahaya önem veriyormuş ve üç beş iki düzenini savunuyormuş, benim de anne tarafım Brezilyalı olduğu için Brezilya ekolüne tuhaf ve duygusal bi bağım varmış ve Brezilya ekolünü savunuyormuşum gibi bi durum ortaya çıktı. Ayfer bi süre duraksadı "Kafam karıştı Orçun bunları sonra konuşalım" dedi.

21 Haziran : Bu gün eski işyerime uğradım. Kısım şefiyle karşılaşmamak için öğle tatiline denk getirdim. Rauf, Ayfer ve bi adam karşıdaki büfeye bi şeyler yemeye gidiyorlardı. Beni görünce çok sevindiler. Büfeye girdik, oturduk siparişleri verdik beni yanlarındaki adamla tanıştırdılar adı Nevzat'mış benim yerime işe aldıkları adammış. Ayfer "Nevzat çok iyi bi arkadaş, kısa zamanda çok iyi kaynaştık öyle komik fıkralar anlatıyo ki bizi hep güldürüyo, dimi Rauf" dedi hayır, bu kadarla kalsa iyi, yine sinirlenmiycem de Rauf'un "Evet çok iyi bir arkadaş" diye onaylaması ve üstüne üstlük ağzı doluyken "Yaa Nevzat şu bi Laz bi İngiliz bi Alman fıkrasını Orçun'a da anlatsana" demesi beni iyice çileden çıkardı "Gerek yok biliyorum!" diye bağırdım. Nevzat pişkin pişkin "Hangisini biliyosun bu türden en az ikiyüz üçyüz fıkra var" dedi. "Hepsini biliyorum" dedim sert bi tonla. Uzun süren bi sessizlik oldu. Bi ara Nevzat'la gözgöze geldik "Hayatımı çaldın" der gibi sert sert baktım o da "Ben nerden biliyim bilsem de ne fark eder benimde o işe ihtiyacım var" der gibi bakarak cevap verdi bakışlarıma. "Beni tanısaydın, yine benim yerime o işe girermiydin" anlamına gelen bakışlarımla uzun uzun baktım Nevzat'a, o da "Hiç farketmez, yine girerdim"der gibi cevap verdi bakışlarıyla son bir kez daha sert sert bakacak oldum, "Yeter ama şimdi tost makinesini kapıp vurucam bi tarafına" der gibi baktı Nevzat, tırstım sessizce tostumu yedim.

Akşamsefası

UMAY UMAY

Parçalanmış Çocuk Sesi - 1

Bana muhallebiciden tavuk göğsü alırsın. Belki, bana bir adres bile satın alırsın, çok paran vardır senin.

Yüzümün yarısıyla nefes alıyorum. Yüzümün yarısıyla dans ediyorum. Trene biniyorum. Ve metrolara, ve otobüslere, ve trenlere... Yüzümün yarısıyla ben birçok kez kendimi raylara attım. Yüzümün yarısıyla balkonlardan düştüm. Yüzümün yarısıyla rüzgar serptiler uyandım. Yüzümün yarısıyla düzdüm kalabalıkları. Sana dolmakalem çaldım yüzümün yarısıyla, çam ağacı koparttım. Ve yüzümün yarısıyla ben.

Mumdan benim yüzümün yarısı. Ve gölgeden çıkmış gibi, terli-salyalı. Yetimim ben, istasyonlardaki bavulları çalarım. Fırfırlı ne kadar kilot varsa, hepsini... Yüzümün yarısı öyle iste.

Pirinç işlemeli bir aynada kırıldı yüzümün diğer yarısı. Herkes uyuyordu. İstanbul'da, hicaz makamında ezan sesleri duyuluyordu. Yüzümün yarısı benim, yüzümün yarısıyla hep yarım öyküler anlatırım. Görünmeyen bile değilim. Peki sen, yarım dudaklı bir kadını öpmek ister misin... Yarım bunlar!

Elleri tutuştuğunda onların, bir iblis gibi güleceğim. Onlara kıçımı göstereceğim. Kıçımın yarısıyla güleceğim. Beni yarım bırakanlara. Taksim Parkı'nda ve beş parasız ve çıplak bırakanlara ve beni düzen polislere, kravatlı adamlara, pezevenklere; benim yüzüm yarım ama kalbim iki tane diyeceğim. Geliyorlar. Her şafak vakti rüyama saldırıyorlar. Başka hayatım yok ki benim. Çekilin üstümden, nefes alamıyorum birazcık acınız yok mu hayvanlar, ne faydası var ki bana saldırmanın itoğluitler kocaman bir kabusun orta yerinde çıkıp geldiler. Hey sokak orospusu dediler, senin diğer yarın da biziz. Yalan bu... İnanma. Benim sevgilim her gün güller getirir bana. Aşkım der, ne güzel gülüyorsun. Cep telefonu bile var. Korkarım diye gidemiyor yanımdan. Korkarım. Ona şarkı söylüyorum.

Doğrum yok benim. Her yarım şey gibi. Ne kederli, ne de mutlu. Hiç hikayen yok mu senin. Ama dinliyorum. Biliyorum ki, yarısı ölen bir kadının son isteğini yerine getirirsin hadi, tek bir hikaye... Ama sen de bir bok değilsin işte. Bana ancak bir pislik gerekir. Bütün, pis bir adam.

Çöpcüler sabah dörtte; her yarım şeyi toplar, en işe yaramaz oyuncağı kapıma bırakırlar. Eğer o tokalara rastlamasaydım... Rastlamasaydım sana bunları yazıyor olur muydum. Düşünme, uyu. Belki bir gün kapını çalmadan geçerim. Sen de kapıyı açmak için yeniden kalkarsın. Sana tek eşyam olan pirinç aynamı gösteririm. Tabii satmamışsam eğer. Şeker hastasıyım, yüzümün yarısı sık sık düşer. Çok çirkin olurum, inanamazsın. Hele regli öncesi. hele alkol almışsam. Komik aslında bütün bunlar. Ben çok gülüyorum. Hadi sen de gül. Yüzünün tamına sür oramı, yüzümün yarısını arama.

Hadi sende Gül. Kent karla kaplandığında, benim buzdan bir yatağım olacak. Tıpkı Pamuk Prenses gibi. Üstüme basan her köpeği lanetliyeceğim. Hem de topuklarından, en ölü yerlerinden... Bir daha öldüreceğim. Bir daha, bir daha... Taksim Parkı'nda, reklam neonlarının ışıldattığı panoların altında... Geldiğim yeri bulsam; tekrar oraya kaçacağım.

Alevi miyim ben, Çerkez mi, Rus mu, Laz mı, Kürt mü, dönüp taş atılmayan Süryani mi, Çeçen mi, Yahudi mi... Arkadaşım oniki mum söndürecek yüzümün yarısı için. Yapma, bir mum söndüğünde bir denizci ölürmüş, ya da yarım yüzlü mavi bir kadın. Yarısı da...

Bana muhallebiciden tavuk göğsü alırsın. Belki, bana bir adres bile satın alırsın, çok paran vardır senin. Benim de var; tokalarımı sokağa fırlattığıma göre. Çok paran vardır senin. Belki ameliyat ettirirsin; gitsin diye yüzümün diğer yarısı da. Nerem varsa insan kalan... işte orası acıtıyor beni.

İyi şeyler bana gelmez. Kargalarla birlikte oturuyor serçeler. Uykulu, ne de uykusuz... Ne gündüz, ne de akşam. Ne sabaha karşı, ne de sen. hiçbir şeyi sevmiyorsun değil mi... Sen de benim gibisin işte. Öp beni canım, otomatik anarşistim; yüzümün yarısını. Hiç bir boktan anladığın yok... Canım, çocuk erkeğim, reçelim, karayemişim... Yüzümün yarısı İnternet'te benim. Tokalarımı posta kutularına atacağım. Bir kalkabilsem ayağa, yani sabah olunca... Yani arkadaşım Sırrı hapisten çıksa... Yabani ceviz ağacını sallayacağım. Yüzünün tamını hazırla, bütün kuşlar havalanacak. İçlerinden "O" olan kuş mektubumu kapıp kaçacak. Gökyüzünde bir arya,"Arya Besk". Çiçeksiz, renksiz, sessiz betonların arasına düşecek. Diyecek ki; insan hayatta bir kez ölür arkadaşım. Bir kez orgazm olur, bir kez yemek yer, bir kez güler, bir kez ülkesiz kalır, bir kez sadece bir kez aşık olur ve sadece bir kez acı çeker... Bir kez dilini konuşmak istiyorsan, seni bekliyorum. Yüzümün yarısıyla...

O zaman anlarsın, içinden onikiye kadar say. Sonra gel al bırakamadıklarını. Nefret etmemek elinde değil. Yüzümün yarısıyla ben...

HALO İSOT VE PAPAZ MIHO YA DA DÜĞÜNLER

Altay Martı

Zenci kıvırcığı saçları o kadar çoktu ki gören Miho'nun başında iri bir kuş yuvası var sanırdı ...

Yine yıldıza kesmiş lacivert bir gökyüzü altındaydık işte. Yine bir toydaydık. Havuşun ortası hariç her yer silme doluydu. Kındo çocukların ince çığlıkları, düğün sahiplerinin koşuşturması, gençlerin kendi aralarındaki teşkeleleri... Her şey, herkes, her ses birbirine karışmıştı. Dört bir yana çekilen kablolara bağlanmış ampuller insanların yüzlerine ölgün ışıklar fırlatıyordu. Birazdan davul-zurna gelecek ve ömrübillah unutulmayacak bir eğlence daha başlayacaktı.

O düğünlere yetişebildim. Masallardaki gibi kırk gün kırk gece olmasa da yedi gün yedi gece ya da üç gün üç gece süren düğünlerde bulunabildim çocukluğumda. O zamanlar henüz Allah'ın ağzımızın tadını bozmadığı zamanlardı. Kavgalar, sevinçler, sıkıntılar, ağıtlar, düğünler, taziyeler, çaresizlikler ve yaslar... Her şey olabildiğince yoğun, sert ve anlamlı yaşanırdı. Her şey paylaşılırdı.

Henüz köylülüklerini, köy geleneklerini unutamamış olanlar düğünlerini sadece davul zurnayla yaparken, hör Diyarbakırlılar, biraz daha sostirikler, bununla yetinmez bir de çalgıcı tutarlardı. Cümbüş, elektrosaz ve dümbelek!.. Alın size bir çalgı grubu! Avlulara, bahçelere veya damlara konu komşudan, kahvelerden alınan tahta sandalyeler yığılır, mavi-kırmızı-sarı ampuller altında yerini alan "sanatçılar" önce ses ayarından başlarlardı hep işe: **"Alo, bir-iki-üç, kontrol! Ssssel.. Ssssel.. Ssssee! Ses kontrol! Ses kontrol!"** Bir süre alet edevatın, hoparlörün cızırtılarıyla uğraşıldıktan sonra olabilecek en iyi ses kalitesi sağlanır ve program başlardı: **"Diyarbakır dört kapi/Git bak o yâr ne yapi/Beni gördığı zaman/Başka küçeye sapi"** ya da **"Mardinkapi şen olur/Dibi degirman olur/Buralarda yâr seven/Vallahi verem olur."**

Tüm mahalli şarkı ve türküler bir bir okunur, ara sıra isteklere de yer verilirdi. "Pist"in ortasına kendisini atanlar huşu içerisinde çiftetelli oynarken diğer düğün konukları da ellerine kan oturana kadar çepik çalarlardı. Eğlenmek bir yarıştı ve herkes kendi gülücüğünü başka bir yüze kondurma çabası içindeydi.

Yalnızca davul zurnanın çalındığı uzun süren düğünlerde ise delilo, çepik, çaçan, esmerim ve halay oynanır, coşku bir top güllesi gibi yağardı sağa sola. Ve bu düğünler maalesef birazcık erkek düğünleriydi. Civarın en iyi folklör oynayan Kürt ve Zaza oyuncuları akşamların, gecelerin ve üzerinde oynadıkları toprak ya da beton zeminin canını çıkarır, tok ve ritmik davul sesiyle kıvrak zurna ezgilerini kendi yürek kıpırtılarıyla birleştirip zikre düşmüş gibi kendilerini kaybederler ve taşları bile lâl eden muhteşem bir gösteri yaparlardı.

Kadınlar ise daha çok gündüzleri, çeyiz sergilenirken ya da milletin hediyeleri kabul edilirken ve herhangi bir kadının **"Kele ma niye burasi ölü evidir, hele kalkın"** demesiyle ayağa fırlayarak ve ikide bir tililili çekerek kadın halayına dururlardı: **"Lorke, lorke, lorke, lorke, ez hanıme lorke/Lorke, lorke, lorke, lorke, ez hatune lorke."**

Özellikle biz çocuklar için bayram havası taşıyan bu düğünlerin bir özelliği de yemekli olmasıydı. Yemekler ise bilâ kayd-ı şart hep aynıydı: Tırşik ve pilav! Üzerine ev kondurulmayı bekleyen herhangi bir temelin taşı tozu üzerine yan yana serilen çarşaflara sıra sıra tepeleme yemek doldurulmuş tabaklar dizilir ve herkes yer sofrasına ç ökerek iştahla kaşık sallardı. Çok değişik kokusu ve nefis bir tadı olan pilavı ve etsiz bir patlıcan yemeği olmasına rağmen bize çok lezzetli gelen tırşik'i yiyen göbeğini sıvazlaya sıvazlaya bir köşeye çekilir ve güneşin bir an önce erimeye başlamasını, çok görkemli geçecek akşamın bir an önce olmasını beklemeye başlardı.

Yine böyle bir düğündeydik işte. Davul zurna henüz görünürde değildi ve velvele ayyuka çıkmıştı artık. Hacı Farho, Fırıncı Bedri, Ördek Remezan, Bozo Sıdık, Kurmi Dayı ve ille de Halo İsot! Düğünlerin baş misafirleri! Nam yapmış oyuncular! Hepsi oradaydı. Sandalyelere çökmüş sessizce cıgaralarını içip sıralarını bekliyorlardı. Halo İsot her zamanki gibi vakur bir yüzle yanındakilere bir şeyler anlatıyor, ara sıra da belli belirsiz gülümsüyordu. O sırada havuşun kapısında bir hareketlenme oldu. Beş-altı arkadaşıyla birlikte Papaz Miho girmişti içeriye. Düğün sahipleriyle hal hatır sorup öpüştükten sonra geçip kendisine ayrılan masaya kuruldu arkadaşlarıyla. Halo İsot tüm bu olup biteni ince bakışlarla izliyor ve rengi kaçan yüzünü zaptetmeye uğraşıyordu. Nereden çıktı bu mıskılej şimdi?

Papaz Miho henüz onbeş-onaltı yaşlarında ama vücutça gelişkin zebellah gibi bir gençti. Zenci kıvırcığı saçları o kadar çoktu ki gören Miho'nun başında iri bir kuş yuvası var sanırdı ve "Papaz" lakabı bu gıjjik saçlarından dolayı takılmıştı. En önemli özelliği çok kıvrak ve bol figürlü folklör oynamasıydı Miho'nun. Seyredenin ağzı açık kalır, her düğün sahibi mutlaka davet ederdi; o kadar ki hünerliydi. Hem çok da gençti. İlkokulu daha yeni bitirmişti ve bir rivayete göre öğretmenleri dersleri zayıf olmasına rağmen bitirme sınavında (yirmi yıl önce ilkokullarda mezuniyet sınavı yapılırdı), **"Miho, kalk bize oyna da sınıfını geçirelim"** diye teklifte bulunmuşlardı. İşte Halo Isot'un bozulma nedeni buydu; bu şebşe bok herifi, yavaş yavaş efsaneleşmesini bir türlü hazmedemiyordu. Eee, kolay mı! Diyarbakır surlarının önünde çekilmiş ve artık her evin, her kahvenin, her lokantanın duvarına asılmış fotoğrafta, davulun üzerine çıkmış oyuncu kim? Halo İsot! Miho ortaya çıkana dek düğünlerde en fazla izzet ikram gören kim? Halo İsot! Onun yerinde kim olsa içine sindiremez bu yeni yetme, bivikfik genci!..

Rutto çocukların tiz seslerinden anlaşıldı ki davul zurna geliyor. Herkese bir canlılık geldi, herkes sandalyesinde biraz doğruldu. Birazdan davulun sesi duyuldu. Papaz Miho hafifçe yekindi yerinden. Ve düğün sahibi ilk oyun için milleti davet ettiğinde en önce Miho kalktı yerinden. Diğer oyuncuların da katılmasıyla delilo başladı: **"Delilo, delilo, destane, ez kurbane vi cane"**. Miho halayın başındaydı. Halaybaşı deyip geçmeyin. Bir kere çok buyurgandırlar ve bir o kadar da özgürdürler halayın başını çekenler. Her şeyden önemlisi halaybaşı olunmaz, hakedilir; anlamlı bir payedir. Miho ekipten kopup davul zurna etrafında olmadık figürler atarken Halo İsot oturduğu sandalyede sinirden fitil oluyor ve ikide bir gözlerini başka yere çeviriyordu. Derken delilo bitti. Papaz Miho terini sildikten sonra çok yavaş adımlarla Halo İsot'un yanına kadar geldi. Isot'un bal rengi patlak gözleri iyice irileşmeye başlamıştı. Miho, **"Ustamsın, sen varken bana halaybaşı olmak düşmez"** diyerek oyuna davet etti İsot'u. Bir an şaşalayan Halo İsot kahverengi papağını usulca çıkarıp masaya koyduktan sonra Miho'nun uzattığı mendili alarak sarsak adımlarla geldi ekibin başına ve komut verip halayı başlattı. İsot'un yüzüne kan gelmişti. Silme altın dişleriyle gülümseyerek halay tepiyor, elindeki mendili nazlı bir kuğu gibi sallıyordu havada. Miho da hemen onun yanında akıl almaz ritmik hareketlerle eşlik ediyordu ustasına. Altı kişilik ekip ilâh gibi oynuyorlardı. Halo İsot ikide bir ekipten kopup davulun yanına gidip yerde av görmüş bir kartal gibi, kollarını iki yanına açarak, kâh çömeliyor, kâh havaya fırlıyordu. Ve ekibin dilinde Kürtçe, Zazaca, Türkçe türküler:

"Havar hatu havar çumo/Le gule le le gul/Suvar hatu peya çumo/Le gule le le gul/Çave mine çave reşe/Le gule le le gul/Akıl sevda peya çumo/Le gule le le gul"

Halay da bitti. Kara kuru zurnacı avurtlarını şişire şişire "esmerim"e geçmişti. O sıra havuşun bir köşesine atılmış sandalyede oturan damat traş edilmeye başlandı. Kalabalıktan boğuk bir ses:

– Ki zava, ki zava! (Damat kim! Damat kim!)
– Kadri zava, heeey!
– Ki buke, ki buke! (Gelin kim, gelin kim!)
– Ayşe buke, heeey!

Sonra da zılgıtlar! Tililililili! Halo İsot iyice coşmuştu. Esmerimden sonra "Çaçan" oynamaya başlamıştı ekip: **"Ah le gıdiye çaçano, vah le gıdiye çaçano"**. Yine koptu halaydaki yerinden Halo İsot. Yaşlı vücudunu akıl almaz bir ustalıkla oynatarak ve boynunu leylek gibi kırarak zurnacının yanına dek geldi ve bir elini kulağına atarak zurna sesini taa beyninin ortasına dek çekmeye başladı. Diğer oyuncularsa çepik çalarak destekliyorlardı İsot'u. Miho ise herkesten daha fazla eşlik ediyordu alkışlarla ustasına.

Bir an gözüm bu mükemmel folklorcuların giysilerine takıldı. Eski püsküllü, ütüsüz gömlekler, soluk pantolonlar, bir tarafı ezilmiş ayakkabıları vardı çoğunun. Bu kadar güzel oynayan insanlar nasıl oluyor da bu kadar yoksul yaşıyorlardı?

Düğün insanın içine akarsular akıtacak kadar coşkulu geçiyordu ki birden Halo İsot olduğu yere yığıldı. En önce Miho koştu başına ve hemen içeriye seslendi: **"Kolonya getirin!"** Davul zurna susmuş, herkes sesini kesmişti. Miho bir-iki salladı İsot'u; bir-iki seslendi. Hayır, Halo İsot gözlerini açmıyordu. Elini kolunu kımıldatmıyordu. Başına toplananlar birbirlerinin yüzüne bakıyorlardı usulca. Hepsinin de gözlerinde acı vardı. Kolonyayla filan yüzünü, boynunu oğuşturma fayda etmedi. Halo İsot! Yaşlı ve namlı folklörcu ölmüştü. O sırada düğün evinde gelinin yanında bulunan karısına, Haltiya Sara'ya haber verdiler. İhtiyar bedeniyle sarsak sarsak geldi Haltiya Sara ve gelir gelmez de yerde upuzun yatan Halo İsot'un zayıf vücuduna yapıştırdı yüzünü. Sarılıp koklamaya başladı kocasını. Herkes bir adım geri çekildi. Davul sesi, zurna sesi, insan sesi yoktu artık. Zehir gibi bir geceye sadece Haltiya Sara'nın hırıltı gibi çıkan ağıdı karışıyordu: **"Malamın şeviteee! Malamın şevitee! (Evim yandıı! Evim yandıı!)**

Akşamsefası

MESUT KARA

Artizler Kahvesi

"UMUDA YOLCULUK" NECMETTİN ÇOBANOĞLU

Bu projenin adı Umuda Yolculuk'tur. Filmi Şerif Gören çekecektir, bir anlaşmazlık çıkar İsviçre'li bir yönetmenin çekmesi gündeme gelir.

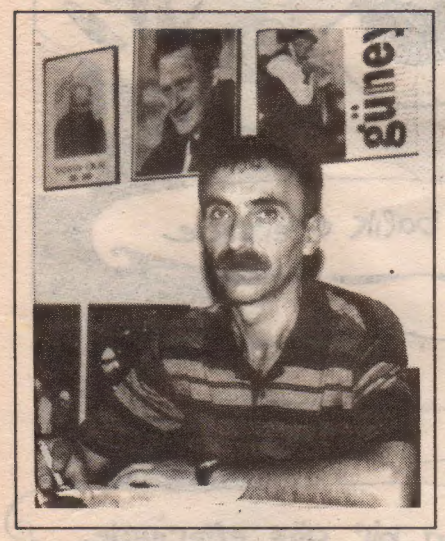

Umuda yolculuk filminin başarılı oyuncusu Necmettin Çobanoğlu, ofisboy olarak girdiği sinema dünyasında set işçiliğinden, prodüksiyon sorumluluğuna, oyunculuktan sendika başkanlığına bir çok alanda çalışır. 1953 yılında Erzincan, Refahiye'de doğar. Çok genç yaşta İstanbul'a, halalarının yanına gelir. Çalışmak zorundadır. Bir lokantada ve yüzük taşı yapan bir atölyede kısa dönemli işçilikten sonra, eniştesinin sinemacı arkadaşı Alaattin Perveroğlu'nun yazıhanesinde ofisboy olarak çalışmaya başlar. 1967'nin sonlarıdır,o sırada bir film çekildiği için yazıhane hareketlidir. Set işçilerinden biri işi bıraktığı için patron sete de yardım etmesini söyler. Böylece haftalığı da artmıştır. Daha fazla insan tanımaya, yeni ilişkiler kurmaya başlar. Çalışkan ve dürüst olduğu için Uğur Film'e onu överler. **"Beni Uğur Film'e aldılar. 3-4 yıl çalıştım, set işçisi olarak. Türkan Şoray, Hülya Koçyiğit, Fatma Girik, Cüneyt Arkın gibi oyuncuların tehlikeli sahnelerinde dublörlük yaptım. Uğur Film benim için okul oldu. Çok iyi bir kadro vardı. Gani Turanlı görüntü yönetmeni, Lütfü Akad yönetmen, Erol Batıbeki ışık şefi, Duygu Sağıroğlu sanat yönetmeniydi. Sinema okulunun öğretim görevlileri onlar. Orada çok şey öğrendim."**

Yılmaz Güney'le birkaç filmde çalışır. Ardından askerlik süresince uzak kalır sinemadan. 12 Mart dönemi yaşanıyordur. Askerlik sonrası bir süre yine set işçsi olarak çalıştıktan sonra prodüksiyon görevlisi olarak çalışmaya başlar. Patronun asistanıdır. **"Sinemayı çok seviyordum, çalıştığımız filmler ödül alıyordu, dahaçok seviniyordum. Seçerek çalışyordum. Rastlantı mı, şans mı, set işçisi olarak da, prodüksiyon görevlisi olarak da çalıştığım bütün filmler ödül aldı. 1977 yılında sinema alanında bazı örgütlenmeler içinde de görev aldım. Sinema alanında da eksiklikler vardı. Bu eksikliklerin bireysel çıkışlarla değil örgütlü bir yapıyla düzeleceğine inanıyordum. O yıl Ankara yürüyüşü yapıldı. Sonra Sine-Sen dünyaya geldi. Daha önce dernekler vardı. Set İşçileri Derneği, Oyuncular Derneği, Işıkçılar derneği gibi.. Fakat o süreç bize sendikayı dayattı. 78'in başlarında Sine-Sen kuruldu. 1979'da yönetim kurulu üyeliğine seçildim. Mali Daire başkanıydım.**

Sonra 12 Eylül geldi. Biz de yargılandık, içeri girdik. İdamdan yargılandık. Türk topraklarını başka ülkelere satmaktan yargılanıyorsun. Bu ülkede doğru şeylerin yapılması için mücadele eden insanların böyle bir düşünceyle karşılaşması insanları daha çok yıpratıyor." 1981'de cezaevinden çıkar Necmettin Çobanoğlu. O sırada Güney Film'in YOL'u çekmesi gündeme gelmiştir. **"Bizi çağırdılar, anlaştık. Prodüksiyon görevlisi olarak çalışıyordum. Ayvalık Cunda Adasında bir ay çalıştık. Bayram'dı projenin adı. Normal bir film süresi kadar çekim yaptıktan sonra Yılmaz abi filmi iptal etti."** Yol filmi ikinci kez çekilir. İlk çekimde yönetmen Erden Kıral'dır. Sonra filmi yeniden çekilmesi Şerif Gören'e teklif edilir. **"Şerif Gören'le tekrar başladık filmi çekmeye. Ben yine Güney Film'i temsilen prodüksiyon görevlisi olarak çalışıyordum. O sırada oyunculuk gündeme geldi. Ben hiç böyle birşey düşünmüyordum. Filmde 6 mahkum vardı. Şerif Gören, "Ömer rolünü sen oynayacaksın" dedi. Benim işim çok ağırdı. Çok zor koşullarda bir film üretiyorsun. Kabul etmek zorunda kaldım. Böylelikle oyunculuk serüveni başladı. Film çok başarılı olmuştu, Fransa'da altın palmiye ödülünü aldı. Fakat biz o sevinci yaşayamadık. Film 12 Eylül'de yasaklanmıştı, izleyemedik. Yol filminde kötü bir kaza geçirdim, Urfa'da. Finalde bir sahne vardı. At üstündeydim, önüme iki çocuk çıktı. Onları ezmemek için, duvara çarptım. Düşerken çifte yedim, beyin ameliyatı oldum. Filme bir süre ara verildi. Şu anda kafamda bir delik var."**

1983 yılında TRT'de prodüksiyon görevlisi olarak çalışmaya başlar. Kartallar Yüksek Uçar, Yarın Artık Bugündür, Yalancı Dünya, Sönmüş cak gibi dizilerde çalışır. **"Sonra Şerif Gören'in Katırcılar filminde üç katırcıdan birini oynadım, Kadir İnanır ve Halil Ergun'la. Aslında ben kaçıyordum oyunculuktan. Aktörlük yaptığım zaman ona göre koşulların olması gerekiyor. Ekonomik sorunların olmayacak. Uzak duruyordum, Şerif Gören dayatınca oynamak zorunda kaldım. Hoş bir filmdi. Sonra başka bir teklif geldi. Film İsviçre'de çekilecekti. O sıralar yurtdışına çıkışım yasaktı, dava sonuçlanmadığı için. Daha önce de Danimarka'dan çok güzel bir teklif gelmişti. Maalesef hemşerim Yıldırım Akbulut'un Başbakan olduğu sırada çıkış izni vermediler. Hayatımda ilk defa büyük bir para da alacaktım. Bu yeni teklif için başvurduğumda 'tamam çıkabilirsin' dediler. Yönetmen buraya geldi."**

Bu projenin adı Umuda Yolculuk'tur. Filmi Şerif Gören çekecektir, bir anlaşmazlık çıkar İsviçre'li bir yönetmenin çekmesi gündeme gelir. Bir de filmi sesli çekmeye karar verdiklerinde Necmettin Çobanoğlu ayrılmak ister. Çünkü buna hazır olmadığını düşünüyordur. **"Sesli çekim koşullarının çok zor olduğunu biliyordum. O role ihanet ederim diye ayrılmak istedim. Yönetmen 'Sen oynamazsan ben de filmi çekmem' dedi. Çok çalıştım, çok uğraştım benden dolayı bir aksaklık olmaması için. Hoş bir film çıktı ortaya. Yaşanmış bir olaydı. Film Amerika'da En İyi Yabancı Film Oscar'ını aldı. O sevinci de yaşayamadım. Amerika'ya gitmem gerekiyordu, masrafları devlet karşılamadığı için gidemedim."** Umuda Yolculuk'tan sonra Yaman Okay ve Tuncel Kurtiz'le birlikte Almanlarla ZDF'nin çektiği bir filmde oynar.

1992 yılında sendika davasından beraat eder. Sine-Sen yeniden açılır. İki dönemdir sendikanın genel başkanlığını yapıyordur. Bu arada bazı filmlerde çalışır. En son Kadir Sözen'in Kış Çiçeği filminde genel koordinatörlük yapar. 1982 yılında evlenmiştir. 83 ve 84 doğumlu iki kızı vardır. Dilan ve Dicle. Dilan'ın nüfus kağıdını 5 yıl sonra alabilirler isminden dolayı.

Şeyedi YORUM

"ŞEYEDİ'LER VE YORUM'LARI"

CAN BARSLAN

TANIMLANAMAYAN HAMDULLAH OLAYLARI

"1. Bölüm - Teyzeciğim, sana baba diyebilir miyim?.."

Böyle bir soruya muhatap olduğunuzda normal olarak ilk düşüneceğiniz şey, bir salakla karşı karşıya bulunduğunuzdur... Oysa yanılıyorsunuz... Şuna inanmanızı isterim arkadaşlar... Bu dünyada 220 voltluk elektrika kımını 12 volta düşüren bir adaptör kadar değerimiz yoktur... Yazdan kuruttuğunuz kayısı çekirdeğini bir parça pimaş borusuyla ya da herhangi bir medya kuruluşundaki murahhas üyenin kafasıyla kırmanız, o çekirdekten çıkan bademin değerini etkilemez... Zamandan korkmaya gerek yok... Lavaboya düşen saçlar ne kadar artıyorsa yaşama o kadar bağlanıyoruz demektir... Siz hiç kullanmadan önce çalkalamanız gereken bir şişeye bakıp da "küderim" dediniz mi?.. Bi deyin bakalım noolucak?..

"2. Bölüm - Ne yersen ye asit yapar ağzında..."

Gündemimizde tanımlanamayan bir Hamdullah olayımız var... 20 adet kokusuz sivrisinek kovucu tabletten 16'ncısı olan görgü tanığı şunları anlatıyor... **"Hamdullah minyon yapılı narin bir çocuktu... Başlangıçta herkes onu yolunu kaybetmiş bir ünlem işareti zannetmişse de çok geçmeden Erozyonla Mücadele Derneğinde çalışan bir Anteroz(*) olduğu anlaşılmıştı... Tabii ki bu da yanlıştı... Hamdullah'ın ilk göze çarpan özelliği çok silik, ama o derecede de bilgili birisi olduğuydu... Bu silik tavrı otuzbeş yaşlarına kadar sürdü, ondan sonra da devam etti... Öyle ki, çırılçıplak ve ereksiyon durumundayken, bir aile çay bahçesine girer, yine de kimsenin dikkatini çekmezdi... Sulu köfte... Fakat bilgi konusunda bir deryaydı... Ömrü boyunca onu hiç kimse arasına almadığı için tek başına kitap our, kütüphanelerde kütüpürdü... Hamdullah'ın bu durumu nihayet Brezilyalı Hoca Lazaroni'nin dikkatini çekmiş ve oradan geçerken şoförüne arabayı durdurmasını söyleyerek, onu aşağılayan diğer insanlara sitem etmiştir... Fakat tabii ki biz bunu hiç umurbamadık ve zavallı Hamdullah'a eziyet etmeyi sürdürdük..."** diye devam ediyor ve ekliyor...

"3. Böölüm - Çıtır Kızlar Uzayda"

"... Evet... Eziyet ettik... Fakat o bize engin bilgisi ve hoşgörüsüyle çok sabırlı davrandı... Bize bilmediğimiz birçok şey öğretti... Gofretin neden yapıldığını ya da teksir kağıdının şeyini açıkladı... Fakat biz adam mıydık?.. Hayır!.. Onunla gene alay ettik ve bir isim taktık... Bu isim ne mi?.. Hamiş...(*) Hamdullah'a taktığımız bu isimden sonra onu bir daha hiç görmedik... Akibetini bilemiyoruz..."

Hamiş 1 : (*) Anteroz : Anti erozyon

Hamiş 2 : (*) Hamdullah'ın Hamiş adından sonra edebiyat işine atıldığı ve yazılarda açıklayıcı dipnot olarak çalışmaya başladığı sanılıyor...

Akşamsefası

MERAKLISINA

Ümit Kıvanç

Ortada katliam gibi bir gerçek varken niye sayılarla, ayrıntılarla uğraşıyorsun, demeyin. Bu, millet olarak üzerimizden hâlâ silemediğimiz bir lekedir.

Şehit ve kahraman Enver Paşa'nın 74 yıllık hasreti bitti. Paşa'nın naaşı artık ait olduğu yerde. O bize aittir, hem de başka pek az siyaset adamına nasip olacak kadar, bu toprakların evladıdır. Çünkü o ve onun gibilerin yarattığı, geliştirdiği siyasi davranış tarzları ve tezgahçı, komplocu, canice yönetim anlayışı, onlardan miras pek çok şey hayatımızı karartıyor.

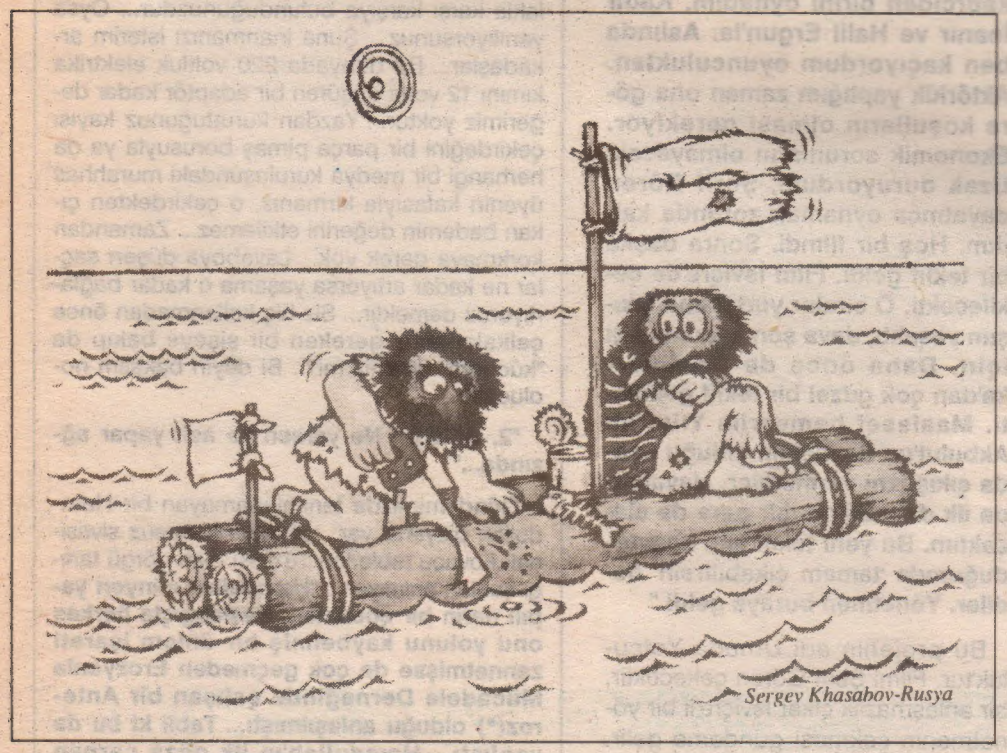

Sergev Khasabov-Rusya

Enver paşa, öncelikle, "hürriyet" şiarının kötüye kullanılmasının mimarı olan siyasi kadronun önde gelen birkaç isminden biridir. Batı özentili tahakkümcü yönetim geleneğini kurumlaştıran İttihat ve Terakki'nin siyasi-askeri cengaveridir. İttihatçı yönetimler, Osmanlı'nın "aslolan devlet" ilkesini, "aslolan devlete elkoyandır" haline getirmişler ve siyasi muhaliflerini sokaklarda vurdurmayı sevimli bir iş görme yöntemi olarak benimsemişlerdir. Özgür Gündem gazetesini bombalayan, insanları kaçırıp orada burada öldüren, yok eden "görevliler"i İttihatçıların mirası saymak yanlış olmaz.

İttihatçıların yönetim anlayışı hemen hemen aynen, Cumhuriyet'ten sonra da sürdü. Devletin sahipleri olma iddiasındakiler, kendilerini tehdit ettiğini düşündükleri her şeyi ortadan kaldırmakta tereddüt etmediler. Bugünkü durumumuz malum.

Enver Paşa, savaş maceralarında yüzbinlerce insanın kırılmasının sorumlusudur. Sarıkamış olayı, kendine kumandan ve devlet adamı diyen sorumsuz, acımasız kişilerin yüzbin dolayında insanı gözünü kırpmadan feda ettiği bir facia olarak tarihte yerini aldı. İşimize gelmeyen şeyleri hatırlamak istemediğimizden ve özellikle Sarıkamış'ın tek suçlusu devlet olduğundan bu olay yeterince ve gereğince anılmaz. Madem Enver Paşa geldi, bundan böyle hep hatırlatacağım.

Enver Paşa, millet olarak üzerimizde leke bırakmış en büyük facianın, Ermeni katliamının da baş sorumlularındandır. Ermeniler genellikle abartarak, 1,5-2 milyon kişinin sistemli olarak öldürüldüğünü ileri sürüyorlar. Bizim devlet yetkilileriyse, "Canım, bazı kazalar olmuş," diyerek, ölenlerin sayısını "birkaç yüzbini geçmez" diye veriyor. Ben gerçek rakamın yedi-sekiz yüz bin dolayında olduğunda, bunların bir bölümünün düpedüz evlerinden alınıp götürülerek, bir bölümünün mahalleleri basılarak sistemli olarak öldürüldüğüne inanıyorum. Bir bölümü de, Kürtlerin çoğunun hatırlamak istemediği gibi, hakikaten teçhir sırasında uğradıkları soygun saldırılarında hayatını kaybetmiş. İnsanlık dışı koşullarda onca yolu itile kakıla yürümek zorunda bırakılan, aç kalan, hastalanan insanlar da kayıplara eklenince, ortaya gerçek bir felaket tablosu çıkmış.

Ortada katliam gibi bir gerçek varken niye sayılarla, ayrıntılarla uğraşıyorsun, demeyin. Bu, millet olarak üzerimizden hâlâ silemediğimiz bir lekedir. Son yılların fanatik milliyetçilik modası elbette bu işlerin lafının bile edilmesini engelliyor, ama günün birinde, "memleketini ve milletini sevdiğini" sık sık tekrarlayarak hem memleketin hem de milletin canına okuyan namussuzlara rağmen, bu lekeden kurtulacağız.

Sakın olaki, kimse çıkıp, "Ermeni silahlı örgütleri az mı insan öldürdü?" yahut "Rus birlikleriyle beraber gelen Ermeni askerler zulüm yapmadı mı?" demesin. Yaptılar. Ama hiçbir şey, devetin –isyan etmiş bile olsalar– kendi yurttaşlarını sistemli olarak, kitlesel halde katletmesiyle bir tutulamaz. Devlet, insan öldürmeyi kendisine tanınmış doğal bir hak, bir yönetim zarureti gibi göremez.

Ama bazı ülkelerde görür. Bazı devlet yöneticileri böyle bir anlayışı kaba kuvvetle, terörle yerleştirmişlerdir. 74 yıllık hasretten sonra kucaklaştığımız Enver Paşa, bunlardan biridir. Hem de haslarından.

Son olarak şu "hasret" mevzuuna da dokunayım. Adam niçin oralardaydı? Orada ne arıyordu? Haydi, üç hilalli bayrakları kaldırıp kurt işareti yaparak haykırın: "Türk dünyasını kurtarmaya çalışıyordu." Güzel. Peki, oralarda bulunmayı o sırada kendi mi seçmişti?

Ben söyleyeyim: Çünkü Anadolu'ya gelemiyordu. Çünkü Mustafa Kemal kendine başlıca rakip gördüğü bu adamı kontrolu altındaki topraklara sokmuyordu. Zaten sonra İttihatçıların birlikte davranarak bir rakip siyasi odak yaratabilecek olanlarını bir-iki hamlede temizledi, biliyorsunuz.

Biliyor musunuz? Yahu, bir şeyler bilin, n'olur...

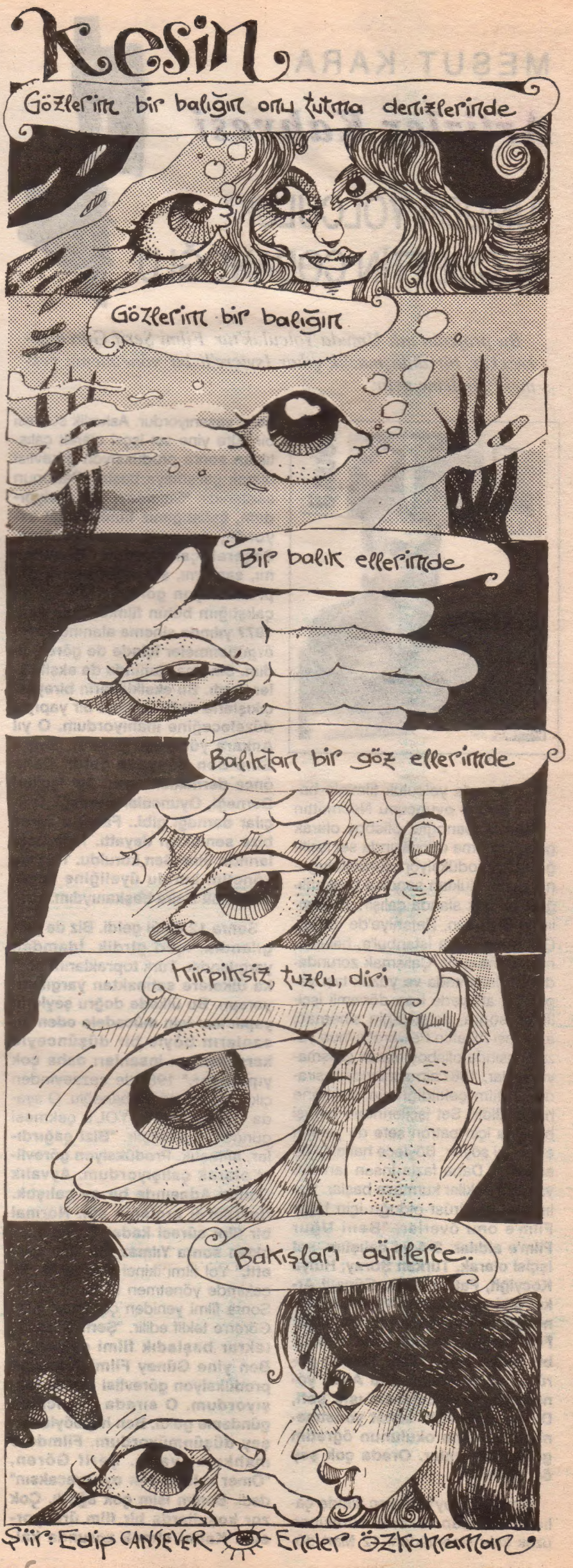

Akşamsefası

Sunay Akın

YAPAMAM DİYE BİR ŞEY YOKTUR

Stroud, avlunun bir köşesinden rüzgarın duvarı aşırıp içeriye savurduğu gazete kağıtlarını ve kırık dalları seyretmedeydi. Birden, büyükçe bir serçenin telaş içinde kanat çırptığını görür.

Orhan Veli'nin "İçerde" adlı şiirini ne zaman okusam hücresinde oturan bir tutuklu gelir gözümün önüne. Oysa, şiirdeki üç dize bir odanın içindeki insanı da anlatıyor olabilir:

Pencere, en iyisi pencere,
Geçen kuşları görürsün hiç olmazsa,
Dört duvarı göreceğine.

Kocası Julius ile birlikte "Rus casusu" olmak suçundan ölüme mahkum edilen Ethel Rosenberg, Sing Sing hapishanesinde yazdığı 20 Mayıs 1951 tarihli mektuba şöyle başlar: "Bugün öyle canım sıkılıyor ki, kime başvuracağım, içimi nasıl rahatlatacağımı bilemiyorum. Yağmur, öğleden sonra hiç dinmedi, bahçenin ağzında sandalyeme oturdum, bilmediğim bir yerlede açan çiçeklerin kokusunu içtim, daha önce attığım ekmek kırıklarını umursamazlıkla gagalayan ıslak kırlangıçları izledim."

Hapishane ve kuş denildiğinde unutulmaması gereken insan Robert Stroud'dur. 1909 yılının Ocak ayında kız arkadaşı Kitty O'Brien'ı dövüp, kolyesini alan Charlie Dahmer'i öldüren Robert Stroud oniki yıl hapse mahkum olduğunda ondokuz yaşındadır. Mc Neil adasındaki hapishaneye gönderilen mahkum üç yıl sonra ilk kez dışarı çıkarılarak unutamayacağı bir vapur yolculuğu sonrasında Kansas eyaleti'nin Leavenworth kentinde yeni yapılan bir hapishaneye gönderilir. Kalem taşımanın suç sayıldığı hapishane onbeş metre yüksekliğindeki duvarlarıyla ünlenmişti ve gardiyanların "duvar görmekten bıktım" diyerek istifa etmeleri yönetim için sıradan bir olaydı!..

Evi terk eden babası tarafından bir kez olsun yanağı okşanmayan Stoud, annesi Elisabeth'e yazdığı bir mektubun sonuna eklediği dizelerde duygularını açığa vurur:

Yorgunum, hayat kasvetli
Dünya donuk ve boş
Yalnızım, ah.. çok yalnızım
Düşünecek, sevecek kimsem yok
Çıldırılacak ıstırap içinde
Dünya benden yüz çevirmiş
Gözler kapalı şefkat yok olmuş
Dünün arkadaşı olan benim için.

Leavenworth'daki hava Atlanta hapishanesinde bir tutukluyu döverek öldüren Andrew F.Turner adlı gardiyanın gelmesiyle daha da gerginleşir. Turner, bir akşam yemeğinde arkadaşıyla konuşan mahkuma seslenir: "Ver numaranı"... Hapishane kurallarına göre yemek sırasında konuşmak yasaktı. Copunu koltuğunun altına sıkıştıran gardiyan elindeki deftere verilen yanıtı yazar: "Stroud, 8154".

Robert Stroud, bir gardiyan aracılığıyla Turner'e kardeşi Marküs ziyarete gelinceye kadar kendisini yönetime rapor etmemesini rica eder. Disiplin cezası alırsa yıllardır ayrı kaldığı kardeşi Marküs'ü görme olanağını kaybedecektir. Gardiyan Turner'den şu yanıtı getirir: "Raporu geciktirebilirim ama geciktirmeyeceğim."

Bir pazar günü, 1100 mahkumun öğle yemeği yediği salonda bando "Cennet" adlı şarkıyı çalarken Robert Stroud masasından kalkarak Turner'in karşısında dikilir. Aralarında geçen kısa konuşma anında Turner copuyla Stroud'a vurmak ister. Boğuşma sırasında gardiyan yere yığılırken Stroud ayakta kalır... Sol elindeki bıçaktan kan damlamaktadır.

Dört yıl süren mahkeme sonrasında Polis Müdürü O.L.Wood tarafından gazetelere idam sehpası malzemesi için açık arttırma ilanları verilir. Stroud'un aleyhine tanıklık yapan mahkumlar "gerçeği, yalnızca gerçeği" söyleyeceklerine dair yemin etmeden önce Cumhurbaşkanı'nın imzasını taşıyan af teskerelerini ellerinde sıkıca tutuyorlardı!.. Stroud, hücresindeki pencereden idam sehpasının kurulmasını seyretmiş, kum torbasıyla yapılan denemeleri izlemişti. Marangoza birkaç basamaklı merdivenin korkuluklarını neden zımparaladığını sorduğunda alaycı bir yanıt almıştı: "Eline kıymık batmasın diye"...

1920 yılının Nisan ayında Kansas'a dönmekte olan göçmen kuşlar hapishane avlusundaki darağacına tüneyip, üstüne dışkılarıyla beyaz lekeler yaparlarken Cumhurbaşkanı Woodrew Wilson'un eşi tarafından Robert Stroud'un annesi Elizabeth'e Beyaz Saray'da uzatılan idam kağıdına elyazısıyla şunlar yazılıydı. "Müebbet hapse çevrildi. W.W."

Aynı yılın Haziran ayında Kansas'ın ünlü fırtınalarından biri boy gösterir. Stroud, avlunun bir köşesinden rüzgarın duvarı aşırıp içeriye savurduğu gazete kağıtlarını ve kırık dalları seyretmedeydi. Birden, büyükçe bir serçenin telaş içinde kanat çırptığını görür. O yöne doğru yürüdüğünde ise bir dal parçasının altındaki parçalanmış kuş yuvasındaki dört yavruyu fark eder. Serçeleri mendiline saran Stroud hücresine dönünce ampülde ısıttığı çoraplarla yavruları sarar. Akşam yemeğini yerken yavru serçeler ağızlarını açarak cıvıldamaya başlar. Kuşlar hakkında hiçbir bilgisi olmayan Stroud, ekmek parçalarını sebze çorbasına batırarak yavruları beslemeye başlar. Ekmeğin bittiğini görünce yer döşemesindeki çatlağın başına oturur ve hamam böceklerini yakalamaya koyulur. Ertesi gün, yuva olarak yaptığı karton kutunun içinde bir yavrunun tek ayağı üstünde zorla hareket ettiğini gözlemler. Serçenin kırık ayağını iplik ile bir kibrit çöpüne saran Robert Stroud böylelikle Ornitolog, yani Kuşbilimcisi olma yolunda ilk adımını da atar.

İlkokul üçüncü sınıfa kadar okuyan Stroud, hapishanenin kütüphanesinden kuşçuluk hakkında kitaplar okumaya başlayınca bir kafes yapmaya karar verir. Dört paket sigara karşılığında aldığı bir sabun sandığının civilerini dişleriyle söker ve traş bıçağıyla da kafesin çıtalarını hazırlar. 1925 yılına gelindiğinde Hapishane Müdürü'nün yardımıyla elliüç kanarya yetiştirmeyi başarır. Kuşlar hakkındaki denemeleri ise Roller Canary Journal adındaki dergide yayınlanmaktadır. Geçen zaman içerisinde matematik ve hukuk ile de ilgilenen Stroud Fransızcayı öğrenmekle de kalmayıp Paris anlaşması hükümlerine göre evlenmeyi aklına koymuştu. 1803'de imzalanan bu anlaşmaya göre içinde Kansas Eyaletini'de barındıran Louisiana'da Fransız idaresi altındayken sahip olunan bazı haklar korunacaktı. Bir erkek ve bir kadın yazılı olarak evli olduklarını ilan ederlerse geçerli sayılacaktı.

Della May Jones, kanarya tutkunu dul bir kadındı. Dergilerden Robert Stroud'un birincilik ödülü kazanan yazılarını takip ediyor, kendisinin avludan bahsettiğine göre büyük bir evde oturan profesör olduğunu sanıyordu. Jones, kanaryaları anlatan yazıların katılabileceği bir yarışmanın ikincilik ödülü olarak "Green Sally" adındaki kanaryasını vermeyi önerir. Dergide ikinciliği kazananın Robert Stroud olduğunu okuyunca çok sevinir. Ama, "Posta Kutusu 7, Leavenworth, Kansas" adresi çok değer verdiği kuşunu göndermeye uygun değildi. Yazmış olduğu mektupta Stroud'dan ödülünü gönderebileceği başka bir adres ister. Yanıt olarak gelen mektubu eline alınca dul kadın ömründeki en büyük şaşkınlığı yaşar: "Leavenworth Hapishanesi".

Robert Stroud, bir görüşme gününde Della May Jones'e evlenmeyi teklif eder. 22 Ekim 1933'de yayınlanan evlenme

Nasrettin Hoca Karikatür yarışması Başarı Ödülü: Cezmi ERMİŞ

muvakelesi Hapishane müdürlerini çok kızdırır. Kuşların bakımı için gerekli olan malzemeleri zor temin edebiliyor ve kendisine danışmadığına kızan annesinden de eskisi gibi yardım gelmiyordu. Baskılara dört yıl göğüs geren Stroud, 22 Nisan 1937'de hapishaneye yeni tayin edilen müdürün kararıyla yıkılır: "Della May Jones ile mektuplaşmanız yasaktır"... Ve, o günden sonra karısından bir daha hiçbir haber alamaz!

15 Aralık 1942, Salı günü, saatler sabahın 5'ini gösterirken Robert Stroud hücre kapısının açılmasıyla uyanır: "Kusura bakma ahbap, gidiyoruz"... Kitaplarını, mikroskobunu ve kuşların otopsisinde kullandığı diğer araçları yanına almasına izin verilmeyen Stroud, ellerine kelepçe takılmadan önce hasta bir kuşuna ilacını vermeyi başarır.

İkinci Dünya Savaşı'nın en kızgın günleri olduğu için San Fransisco kenti Japonların hava saldırısı tehlikesine karşı karartılmıştı. Robert Stroud, kendisini Alcatraz adasındaki ünlü hapishaneye getirecek motora bindiğinde başını yukarıya kaldırır... Yüzlerce martı çığlık atarak uçuşmaktaydı. Amerika'ya gelenleri New York kentindeki Beldoe adasında bulunan Özgürlük Anıtı karşılar. Robert Stroud ise Amerika'nın arka bahçesinde bulunan Alcatraz adasındaki hapishanede özgürlüğü öğrencilerin hazırladığı ve kuş resimlerinden oluşan bir albüm gönderilir. Stroud'un almasına izin verilmeyen albümün üstünde şu yazılıydı: "Yapamam diye bir şey yoktur."

Robert Stroud'un kardeşi "Büyük Marküs" adıyla oldukça ünlenmişti. Vodvil Kumpanyasında ellerini kelepçeye vurduruyor, ayaklarını zincirlerle bağlatıyor ve üstüne de deli gömleği giyiyordu. İzleyicilerin şaşkın bakışları altında tüm bunlardan kurtulan Marküs, kazandığı paraları ağabeyisinin özgürlüğe kavuşması yolunda harcıyordu.

Yaşantısını tek kişilik bir hücrede geçiren Ornitolog Robert Stroud'un göğüs kafesindeki can kuşu 74 yaşına geldiğinde, 1964 yılında özgürlüğe uçar. Okumuş olduğu kitapların birinde kuşların kafeslerine kum ile karıştırılmış talaş serpilmesi öneriliyordu. Kumu elde edebilirdi ama talaş bulması çok zordu. Hücresini temizleyen işçi avludaki çatlaklardan birinde bir paket bulacağını söyler. Havalandırmaya çıkan Stroud, söylenen yerde içi talaş dolu bir paket bulunca çok sevinir. Hücresine dönünce talaşı kum ile karıştırıp kafeslere serpiştirir. Torbanın içinden çıkan kağıtta talaşın, Robrt Stroud adlı mahkum için kurulan idam sehpasının kerestelerinden çıkan talaş olduğu ve hatıra olarak saklandığı yazılıydı!..

DÜŞKOVALAYAN

Atilla Atalay

SICAĞI SICAĞINA

Üşüştük, deli çığlıklarla bağırıyor, arabayı bir taraflarından tutup çekiştiriyor, içindekileri kurtarmak için camlarını tekmeliyor, kapıların ek yerlerine taşlarla vuruyorduk. Bu sırada ben arabanın içine dikkatle bakmamaya çalışıyordum, ama... Üçe kadar sayıp, hep birlikte arabayı ters çevirecektik. "Üç" dendiğinde arabanın içinde cansız bir elin öylesine devrildiğini gördüm.

Gece... Dolunay mı o, birisi yüzüme pili bitmekte olan fener mi tutuyor? Demin bir koro çığlık çığlığa "biir ikii üüüüç" diye bağırıyordu. Herşey birden döndü sonra, küçük kristal parçalar yağdı üstüme, ağzım burnum, gözlerimin arası hep onlarla dolu sanki. Benzin kokuyor, bi de vanilya galiba. Demin üçe kadar sayıp her şeyi tepetaklak ettiklerinde vanilya kokan minik bir sarı çam sallandı üzerime... Sis niye ki? Demin sis felan yoktu. Yoktu... Ben var mıyım peki? Saçma! Varım. Kaza oldu. Araba ters döndü, üçe kadar sayıp düzeltiyordu, şimdi arabanın yanında yerde yatıyorum. Bir iki üç beş altı yedi sekiz. 1963 yılında Kasımpaşa Asker Hastanesi'nde doğdum. Daha sonra sırasıyla Yeşilyuva İlkokulu, Basınköy Ortaokulu Yeşilköy Lisesi ve İTÜ'yü bitirdim. Yayınlanmış altı kitabım var, orta derecede İngilizce biliyorum. Demin sekize kadar sayarken, arada dördü bilerek atladım, bilincim yerinde.

Sis kalktı. Yanımda biri daha var, uzanmış yatıyor. O'na birisi "bu kaç" diye sordu. Bana sorduklarında "Pi" diycem, "pi sayısı". Ama soran eden felan yok. İki şık var. Ya ben çok ağır yaralıyım, herifler beni defterden sildi, kurtulabilecek gibi olan öbürüyle uğraşıyorlar; ya da kaale alınmıycak kadar hafif atlattım, şok geçiriyorum. Üç, öldüm. Dört karabasan görüyorum. Beş... Beşinci alternatif olarak "Bu bir kamera şakası" gibi bir bayağılığa düşmek istemiyorum. Ama diyelim ki ölmüşüm, o zaman bu kadar bayağı bir espiriyi yapıp yapmamış olmam farketmez. Rahat oluyım anasını satıyim. Peki ama lan, hakkaten de anlatılmaz bi rahatlık var üstümde. Hiçbir yerim acımıyor. Tabi abi, endofrin olayı. Bööle kaza anlarında felan vücut, bünyesindeki doğal morfini bırakıyo, sen o an hiç bişey hissetmiyosun. Bööle şeylerden anlamam, narkotikle işim olmaz ama vücut makinesi hakkaden "iyi mal bulmuş", kaza oldu olalı epey bir zaman oldu, ben hâlâ hiç bişey hissetmiyorum... Ya da öldüm.

"Gastacılar" geldi. Bitanesi ehliyetten alınma fotoğraf peşinde. Polisle birlikte yanımda yatanın ceplerini karıştırıyorlar. İnsan öldükten sonra, yani eğer ölmüşsem, bi vasiyette bulunabilir mi? Ben bi trafik kazasında öldüğümde ehliyetimden alınmış bir fotoğrafla herhangi bir gazetenin üçüncü sayfasında çıkmak istemiyorum. "Ölüm Minibüsü, Azrail Kavşağı, Boğaz Sefası Kanlı Bitti, Trafik Canavarı Çobançeşme'ye Pusu Kurmuştu" başlıklarının altına gömmesinler beni... Elinde ehliyetle dikilip duran gastacının bileğine aniden yapışıp kan revan içinde "Ne gün çıkcak abi, hangi gasta, haa abi haa!" diye bağırsam, herife inme indirebilir miyim acaba? Dört yıl önce bir kış günü, TEM'de karıştığım yirmi araçlık zincirleme trafik kazasından sonra Sabah Gazetesi "Türkiye'nin ilk Avrupai Kazası" başlığını attığından beri, daha "post-modern" bir gazete başlığı göremedim. Başlayan otoyol kazalarıyla Avrupalılaştığımız için ufaktan sevinen bi hali vardı o başlığın. Dergiden bir arkadaşım benle dalga geçerek, "Herkese kısmet olmaz oğlum. Ya Ankara-İstanbu yolunun 48. kilometresi Azapderesi Mevkii'nde, senin yönetimindeki araç, karşı istikametten gelen Mümin Öztürk yönetimindeki tomruk yüklü bir kamyonla çarpışsaydı... Alaturka bi kazaya karışmış olurdun. Ama şimdi, bi Avrupalı sayılırsın" demişti.

Tamam işte, her şeyi hatırlıyorum. "Avrupai kaza" bile kare kare gözümün önünden geçti. Ama şimdi bu... Burdaki nasıl oldu? Yanımda yatan kim? Ya bensem. Ruhum dışıma çıkmıştır belki. Yok yaa. Bi kere ruh vanilya kokusu duymaz. İkincisi benim yaşamım "Avrupai trafik kazasından" ibaret diil ki. Yani, eğer ölürken insanın yaşamı "film şeridi gibi" kare kare gözünün önünden geçiyosa, daha bir yığın görüntü olması gerekirdi. En azından bi çift mavi göz gelirdi, "güllerin içinden"i duyardım, Ayşecik masal anlatırdı, diplomamı duvara asardım, bisikletle dolaşırken yüzüme söğüt dalları çarpardı...

Tabii ya. Şimdi durup dururken ben niye ardarda sıraladım bu görüntüleri. Bööle bişey heralde. Bi nevi geçip gitti işte söz konusu filim şeridi. E abi kaldırsınlar o zaman beni burdan, yani ordan. Gastacılara malzeme etmeyin insanı. Gerçi mana aleminden doğru bunlar beni enterese etmez ama, yani, arkadaşlarım, ailem felan... Kendi tanıdıklarınızın resmini ööle düşünün... Gerçi, ben üzülmezdim artık. Birine üzülmeye vakit kalmadan bir başkası gidiyordu trafik kazasında. Gazetelere bakmaz, cenazelerine bile gitmez olmuştum. Bir yere gitmişler eninde sonunda döneceklermiş gibiydi. İzin, tatil, ne bileyim, öyle yani... Ya da bana öyle geliyordu. Üzülmüyorum, atlatıyorum, geçip gidiyolar sanıyordum...

Önümde giden araba, önce sağ yanından kıvılcımlar çıkararak çelik bariyerlere sürtmeye başladı. Ardından, sol tekerlekleri üzerinde havalanıp yolun ortasına doğru, yanlamasına taklalar atarak tersi dönük biçimde bankete düşüp kaldı. Her şey, birkaç tok metal sesi, cam patlamaları ve ne olduğunu anlayamadığım, tuhaf cıyırtıların eşliğinde birkaç saniyede olup bitti. İnip koştum. Birileri, birileri daha... Üşüştük, deli çığlıklarla bağırıyor, arabayı bir taraflarından tutup çekiştiriyor, içindekileri kurtarmak için camlarını tekmeliyor, kapıların ek yerlerine taşlarla vuruyorduk. Bu sırada ben arabanın içine dikkatle bakmamaya çalışıyordum, ama... Üçe kadar sayıp, hep birlikte arabayı ters çevirecektik. "Üç" dendiğinde arabanın içinde cansız bir elin öylesine devrildiğini gördüm. O elin yüzleri gelip gitti gözümün önüne... Lisedeyken, zifir gözlü bir kız çocuğu, hastahane, formaldehit kokusu, kurşun tabut, geçen yıl, kainatın en haşarı arkadaşı Mert, Antalya yolu, son çektiği resimler, masamda unuttuğu şiir notları, birkaç gün önce Ahmet Abi sonra, telefonda tarafımdan işletildiğine kızgın, uzak bir ses... Gidemediğim cenazeler, "bir işe yaramaz" diye sustuklarım, insanı sinir eden, hesapta aldırışsızlığım...

En son, araba dönüyordu işte. Elimde, kaza geçiren arabadan, vanilya kokan bir süs çamı, yüzüme şişe suyu dökmekte olan adama, "kusura bakmayın bu kadar şeyin arasında bi de benimle uğraştınız" diyebildim. O da kan görünce bayılırmış. Hayrettir, bu sefer olmamış. Kendimi kaybettiğimde beni de yanına serdikleri kazazedeyi bi arabayla hastaneye yollamışlar, ama "gidiciymiş". Arabama binerken, "Bana bak takma kafana haa" dedi. "Yok ööle bişey" dedim.

tuncer erdem

Akşamsefası

"*Hello Dolly*'i Söylerken Bile Asi Bir Duruşu Vardı"

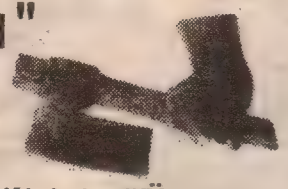

HALİL TURHANLI

1950'lerin sonlarında Brecht-Weill ikilisinin "Üç Kuruşluk Opera"sından "Mack The Knife" adlı parçayı yorumlayarak üslub paletini zenginleştirdi.

Bildiğim kadarıyla; onca radyoya karşın bir "oldies" istasyonu yok. Hani şöyle günde bir-iki saat Elvis, ardından yine bir-iki saat Motown klasikleri dinleyebileceğimiz ve bu soy programların günboyu birbirine eklenerek sürekli akış içinde olacağı bir radyodan söz ediyorum. Bu nedenle, genç kuşakların **Bobby Darin**'i hiç dinlememiş, hatta adını dahi duymamış ve dahası, bir zamanlar onun parçalarını hayatlarına dip müziği yapmış olanların da şimdilerde onu unutmuş olmalarına şaşmıyorum. ("Oldies istasyonu olsa da gençler dinlemezler ki" diyecek olanlara söylüyorum: Pekâla dinlerler. Yeter ki dinletmesinin bilin. Bu tür istasyonların bir işlevi eski kuşaklara nostalji aşılamaksa, bir diğer işlevi de gençlere geçmişin müziğini tanıtmak ve kuşaklar arasında müzikal düzeyde bir köprü kurmak.)

Bobby Darin, gitar çalıp şarkı söylemeye 1950'lerin ortalarında New York kafelerinde başladı. O günlerde folk müziği çalıp söylüyordu. Daha sonra repertuarına pop parçaları da kattı. 1956 yılında henüz yirmi yaşındayken, Connie Francis'in de menajerliği yapmakta olan George Scheck ile tanışması ona, televizyonun az sayıdaki prestijli programlarından biri olan Tommy Dorsey Show'a çıkmanın ve Decca ile ilk plak sözleşmesini yapmanın yolunu açtı. "Splish Splash" adlı plağıyla star sttüsünü kazandı.

1950'lerin sonlarında Brecht-Weill ikilisinin "Üç Kuruşluk Opera"sından "Mack The Knife" adlı parçayı yorumlayarak üslub paletini zenginleştirdi. Bir teen idolü olarak edindiği şöhretin yanısıra "ciddi müzisyen" sıfatını da kazandı. Artık kariyerini farklı kimliklerle farklı müzikal düzeylerde sürdürüyordu. Bir yandan gece kulüblerinde swing düzenlemeleri söylüyor, beri yandan da gençlik duygularına tercüman oluyor, yüksek basamaklar tırmanıyor ve pop dünyasında yıldızı gitgide parlıyordu. Ama hepsinden önemlisi, Ray Charles şarkılarının ya da "Mack The Knife"ın yorumlarıyla "ciddi müzisyen" kimliğini günbegün artan sayıda müziksevere onaylatıyordu.

1960'ların ortalarında radikal bir değişim yaparak protest folk şarkıları yazmaya ve söylemeye yöneldi. Ve o andan itibaren de Frank Sinatra ile hiçbir benzerliği kalmadı. Artık bundan böyle kimseler onu "Frankie Boy" ile kıyaslayamayacaktı.

Frank Sinatra, Kennedy yıllarında büyük bir hayran kitlesi kazanmıştı. Kennedy'lere yakın durmuş olabilir. (Bilemiyorum doğru mu, ama yıllar önce okumuştum. Frankie Hollywood'a gidip Kennedy Kardeşler için güzel kadınlar ayarlarmış. Daha açık bir anlatımla, Kennedy'ler için düpedüz pezevenklik yaparmış. Günahı boynuna...) Fakat, Sinatra özünde daima tutucuydu. Sahneye çıkarken giydiği smokin ve sahnede ona eşlik eden salon (lounge) orkestrası başlıbaşına tutuculuğu simgelemiyorlar mı?

Oysa **Darin**, Las Vegas kulüblerinde sahneye çıkarken bile asiydi. Önceleri henüz politik bilinç edinmemiş, "amacı olmayan" bir asiydi, ama olsun..... Asiydi işte. Protest folk söylemeyi seçtiğinde New York kafelerine, Greenwich Village bohemyasına, yani başladığı yere geri dönmüştü. Fakat bu kez politikleşmiş olarak.

Darin, Kennedy'lere yakın durmakla yetinmedi. Bundan çok daha fazlasını yaptı: Onları açıkça destekledi. Örneğin, trajik bir sonla noktalanacak olan 1968 seçim kampanyasında Robert Kennedy için çalıştı. Robert Kennedy kampanya sırasında öldürüldüğünde ise onun anısına "In Memoriam" adlı bir ağıt-balad yazdı.

Darin, 1960'ların sonlarında politize olarak Greenwich kafelerine döndüğünde iki olağanüstü şarkı yazarıyla, **Tim Hardin** ve **John Sebastian** ile dostluk kurdu; onların şarkılarını yorumladı. Kuşkusuz bu yorumlar arasında en fazla **Tim Hardin**'in yazmış olduğu "If I Were a Carpenter" (Eğer Ben Bir Marangoz Olsaydım) ses getirdi. En fazla ses getirdi derken, parçanın hit olduğunu söylemek istemiyorum. Hayır, **Darin**'in "If I Were a Carpenter" yorumunun başarısı salt hit olmakla sınırlı kalmadı; bu yorum, şarkı yazarı olarak Tim Hardin adını da geniş bir çevreye duyurdu. **Darin** aslında, **Hardin**'in başka şarkılarını da yorumladı. Örneğin, "The Lady Came From Baltimore" (Baltimore'lu Kadın) gibi. (**Scott Walker** da bu parçanın harika bir cover'ını yapmıştı). Hardin ile ilgili olarak son bir söz: "If I Were a Carpenter" onun adını geniş kitlelere duyurmasına duyurmuştu, ama o günlerde **Hardin** alkol ve uyuşturucu bağımlılığıyla boğuşuyor, kariyerini güçlükle sürdürebiliyor ve yazma yeteneğinin ancak pek azını pratiğe yansıtabiliyordu. Bu nedenle, 1980 yılında aşırı dozda eroinden öldüğünde genç kuşak içinde onu tanıyanların sayısı pek fazla değildi.

Darin, 1960'ların bir başka usta şarkı yazarının, Lovin' Spoonful topluluğunun kurucusu, entellektüel hippy **John Sebastian**'ın şarkılarını da folk müziğine yer yer psychedelic ögeler katarak ilginç bir tarzda yorumladı. (Anımsayacaksınız, **John Sebastian**'ı iki yıl kadar önce özel bir televizyon kanalında gösterilen rock'n'roll tarihi üzerine bir belgeselin sunucusu olarak izlemiştik. Aslında, dizinin metnini de o yazmıştı.)

Söylemek bile fazla, **Darin** salt bir yorumcu olarak kalmadı, kendisi de protest folk baladları yazdı.

Darin, değişim sürecini henüz tamamlamamıştı. Bu kez de "Born Walden Robert Cassatto" (Walden Robert Cassatto onun gerçek adıydı. Yani, gerçekten de öyle doğmuştu) ve "Commitment" (Bağlanma) gibi "anlaşılması güç" albümler yaptı. İlginçtir, zaman zaman yine smokin giyip Las Vegas'da sahneye çıkıyor, ama bu kez politik şarkılar söylüyor ya da eski şarkılara politik yorumlar katıyordu. Yazmış olduğu en güzel, en politik şarkılardan biri olan "Simple Song of Freedom" (Özgürlüğün Yalın Şarkısı) bu dönemin ürünüydü.

Darin, bazı filmlerde de oynadı. (Bunlardan birinin setinde tanıştığı Sandra Dee ile evlendi:) **Darin**'in oynadığı filmler arasında **John Cassavetes**'in yönettiği ve Amerikan alternatif sinemasının (off-Hollywodd sinemanın) en iyi örneklerinden biri sayılan "Too Late Blues"u özellikle anmak gerekiyor.

1970'lere sağlık sorunlarıyla boğuşarak girdi. Motown ile yeni bir plak sözleşmesi yapmıştı. **Johnny Cash** ve **Roger Mc Guinn** ile birlikte birer albüm yapma projeleri vardı. Ne ki, bütün bunları gerçekleştirmeye zaman bulamadan 1973 yılında kalp yetmezliğinden öldü.

Smokin giyip Las Vegas kulüblerinde sahneye çıkarken ve hatta "Hello Dolly"yi söylerken bile asi bir duruşu vardı.

HACER YILDIRIM

Evsiz çocuk "Bruce Lee" *ve fotoğrafsız yaşlı soydaş*

Yer Avcılar Askeri Kampı. Kamptaki iki odalı küçük barakalarda 1989 yılından beri Bulgar göçmeni aileler kalıyor. DSP'li Küçükçekmece Belediyesi, kamp askeri arazi içinde yer aldığı için barakaları yıktırıyor. Kampta kalan elli aileden sekizinin barakası yıkılmış. Barakaları yıkılanlar kampın bahçesinde molozlar arasında yatıp kalkıyorlar. Yıkıntılar arasında kalan eşyalarının bir kısmını çıkarmışlar, bir kısmı da bir gece çalınmış. Eşyalarını yıkıntılar arasından çıkartmaya çalışan 50 yaşlarındaki bir göçmen kadının yanına yaklaşıyorum "Fotoğraf çekme, halimiz perişan, utanıyorum" diyor.

1989'da devlet büyükleri tarafından bando törenleriyle karşılanan, sık sık gazete manşetlerinden fotoğrafları inmeyen soydaşlarımız artık fotoğraf çektirmekten utanıyor.

"Bulgaristan'da tek problemimiz ismimizin zorla değiştirilmesiydi. Bu yüzden kaçıp buraya geldik. Ama böyle sıkıntıyı hiçbir yerde görmedik" diyen Hüseyin Arıkan 60 yaşında bir göçmen. Küçükçekmece civarında bir fabrikada 11 milyon lira maaşla çalıştığını söylüyor. Evi henüz yıkılmayan Arıkan altı kişilik ailesinin geçimini sağlıyor. Geçen hafta barakasına gelen belediye görevlileri 'Pazar gününe kadar eşyalarını topla barakanı yıkacağız'demişler. "Eşya falan toplamayacağız. Onlar toplayıp bizi de beraber denize atsınlar. Nereye gideceğiz?" diye soruyor.

Bir kaç göçmen, sorunlarının çözümü için İstanbul Valiliği'ne gitmiş, Vali onlarla görüşmemiş. Vali'nin sekiz yardımcısından biri görüşmeyi kabul etmiş ve "Yapılacak bir şey yok" demiş. Daha sonra Büyükşehir Belediyesi'ne gitmişler, Belediye Başkanı'nın yardımcılarından biri görüşmeyi kabul ederek onlara gayet nazik davranmış ama o da "Bizim alanımıza girmiyor" yanıtını vererek göçmenleri göndermiş. Arıkan şöyle diyor "İlk geldiğimizde bizi evsahibi yapacaklarını söylemişlerdi. Bu yüzden Emlak Bankası'nın göçmen konutları hesabına 15 yıl iki buçuk milyon lira yatırdık. Bazılarına o zaman ev verdiler. Bize de şimdi 'başınızın çaresine bakın' diyorlar.

Kampın bahçesinde dolaşırken bir yatak üzerine uzanmış yaşlı bir adamın yanına yaklaşıyorum. Yaşlı adam hasta olduğu için çalışamadığını, komşularının kendisine baktığını söylüyor. Necdet Şengüler adlı bu göçmen sekiz yaşındaki oğluyla geceyi üzerine yorgan yaparak yatıp kalkıyor. Oğlunu parasızlıktan ve mekansızlıktan okula gönderemediğini belirterek "Burada bir evim vardı, şimdi geriye iki kravatım kaldı" diyor. Yaşlı adamın elinin üzerindeki yazılar dikkatimi çekiyor. Büyük harflerle "KADRİYE, SOS" yazısı yanında bir kalp ve ayyıldız var. "Kadriye kim ?" diye soruyorum. Susuyor, gözleri buğulanıyor "eşim..." diyor, "gençken yazmıştım da... Dört yıl önce ayrıldık". Yanındaki komşusu sözünü kesiyor: "Karısı bir adamla İzmir'e kaçtı." Şengüler, bu sözü duymamazlığa vererek konuşmaya devam ediyor:

"Çocuğu alıp Bulgaristan'a gitmek istiyorum. Ama oğluma pasaport vermiyorlar. On yaşına geldiğinde pasaport alıp onunla Bulgaristan'a gideceğim".

Yaşlı adamın kaldığı yerin epey uzağında yine dışarda yaşayan başka bir ailenin yanına gidiyorum. Aile, önde su içen güvercinler, arkada üç yaşında çırılçıplak bir kız çocuğu, üç erkek çocuk, bir yaşlı kadın ve bir gelinden oluşuyor. Çocuklar, babalarının ev aramaya gittiğini söylüyorlar.

Ve çocuk göçmenler yaşlı göçmenlerin aksine bağırarak soruyorlar: "Fotoğraf çekecek misin ?", Ben, "Evet" der demez kollarını öne açarak önce "Cüneyt Arkın" oluyorlar. Adlarını soruyorum "Benim adım Okan, yani Tanju Okan, kardeşimin adı Ferdi, yani Ferdi Tayfur" diyor. Yeniden fotoğraf çekecekken kollarını tekrar öne açıp bu kez "Bruce Lee" oluyorlar.

Akşamsefası

Yazsana Bunları Abi

GÜNERİ İÇOĞLU

İğde Çiçekleri

İğde ağaçlarının çiçeğinin kokusu cinsel istek uyandırıyormuş. Bu yüzden iğde ağaçlarının çiçek açtığı mevsimde kız kaçırma olayları büyük artış gösteriyormuş. Köylülerden dinlediğim bu tezin ne derece doğru olduğunu bilmiyorum fakat nedense kızlar sevdiklerine bu günlerde daha çok kaçmak istiyorlarmış.

Surlar

Sekiz dokuz sene önce yürüyerek tüm İstanbul surlarını dolaşmaya karar vermiştim. Bir kış günü sabah erkenden kalktım, en kötü elbiselerimi giyip çıktım yola, Eminönü'nde vapurdan indim ve Unkapanı yönüne doğru başladım yürümeye. Surların kenarından uzaklaşmaya özen gösteriyordum. Çünkü bu gezi sadece sur gezisiydi. Belli yerlerde sur duvarları arada yapılarla kesiliyordu, biraz ötede tekrar başlıyordu. Duvarın tekrar başladığı yere ulaşmak için zaman zaman ara sokaklara dalıyor, çıkıyor, duvarı iç taraftan yakalıyor, zevkle seyrede seyrede yoluma devam ediyordum. O zamanlar henüz restorasyon çalışmaları yoktu. Her yerden bir ilginçlik fışkırıyordu. Surların tepesinde otlayan atlar, merdiveni bile olmayan derin bir kulenin içinde bir tek yastıkla yaşayan, oraya nasıl inip çıkabildiğini anlayamadığım bir sarhoş, surlardaki kemerlerde, burçlarda oynayan değişik yaştaki çocuklar, bazı bölümleri eve dönüştürüp yaşayan insanlar, insanlar ve zaman...

Yaşı büyük bazı haylaz çocukların beni Anemas Zindanlarına götürüp soyma girişimleri gibi türlü badireler atlattıktan sonra, Ayvansaray, Edirnekapı derken geldim Topkapı civarlarına. Burada yola devam etmek için küçük bir delikten geçmek gerekiyordu. Tam geçecektim ki, içerden küfür ede ede, donlu atletli biri çıktı ve bana **"Sakın girme bilader, içerde bir sürü hırsız var. Beni çok kötü soydular. Sen git başka yerden geç kendini kurtar"** dedi. Bu deliğin içinde kimler vardı? Bunlar nasıl adamlardı?.. Bir adamı nasıl böyle soyarlar?.. Kafamda hala aklımın almadığı bu sorularla hemen başka bir yoldan dolaştım. Bir yandan da durumunu yadırgamadan sanki orda soyulmak normalmiş gibi davranan donlu adama gülüyordum. Birazdan kesilecek cılız sütçü beygirlerine bakarak yürümeyi sürdürdüm. Neydi bu zamanın mekanla olan derdi? Ben neyi arıyordum ki?.. Uzun bir yürüyüşten sonra, akşam üzeri, Eminönü'nde başladığım noktaya ulaştım. Surların tümünü dolaşmıştım. Üstüm başım çamur içinde vapura bindim ve sakince eve döndüm.

ENTEL ŞİİRLERİ

Yalnızlık ve Gece

Bu milyarlarca insanın olduğu dünyaya
Neden yalnızlığı öğrenmeye geldim?..
Milyarlarca yıldızlı bir gökyüzünde
Güneşi görmek için geceyi deldim...

HALİT ÇAPIN

Doğu'dan Gelen Trenler (1)

Hamal olsan sözümüz meclisten dışarı, numerolu hamal olacaksın...

Üç kişiydiler. İkisi sevdalıydılar. Birisine kulak asma. Birisine hiç kulak asma. Delinin biriydi. Ben ille üniversiteye girecem diye tutturmuş delinin biri. Lalahan'ın oralarda, bir kadın, evinin bir karış üstündeki damında, giden güneşe, açtığı erişteyi yetiştirmeye çalışıyordu. Bahçedeki narlar, ayvalara inat, patlayıpatlayıvermişlerdi. Taneleri yerlere saçılısaçılıvermişlerdi. Orada bir düdük sesi bıraktık.

* * *

(Hareket halindeki bir trenin bir kompartımanı... Geç saatler... Kompartımanda üç genç adam ve bir ses... Fonda trenin gürültüsü... Gürültülü vah-vah, vah-vah, vah-vah, vah-vah, sesleriyle verilir. Çuf çuf, çuf çuf, çuf çuf demode olduğundan kullanılamaz.)

Birinci adam-Yolculuk, Allah isterse İzmir'e...

İkinci adam-He ya, İzmir'e.

Üçüncü adam-Evet, oraya...

Ses-Yolculuk sebebi ne?

Birinci adam-Sevdalık.

İkinci adam-He ya sevdalık!

Üçükcü adam-Yok, bizimki sevdalık değil. Bu ikisi sevdalık. Biz okuyacağız Alalh'ın izniyle. Şükür sevdalığımız yok. Sevdalık daha sonra...

Birinci adam-Sevdalık dedimse... Evlenmek yani... Evlenmek için başlık parası biriktirmeye...

İkinci adam-He ya, başlık parası biriktirmeye...

Birinci adam-500 bin lira biriktirdin mi tamam.

İkinci adam-He ya, 500 bin lira...

Ses-500 bin lira öyle kolay birikmez...

Birinci adam-Birikir Allah'ın izniyle. Çalıştıktan sonra neden birikmesin?

Ses-Peki be kardeşim, oralarda o para birikmez be kardeşim. Umudunuzu kırmak için söylemiyorum ama, birikmez be kardeşim!

İkinci adam-He ya birikmez... Yoo, birikir Allah'ın izniyle, yanlış dedim.

Ses-Pekiy, kızlar hazır mı sankim?

(Birinci ve ikinci adam, başlarını önlerine eğerler, ikisi de mahcup gülümsemektedirler...)

Birinci adam-Evet...

İkinci adam-Hazırdır kızlarımız Allah'ın izniyle. He ya, hazırlardır bir güzel...

Ses-Ne kadar zamanda biriktireceksiniz bu parayı sankim?..

Birinci adam-Beş senede... Beş sene yeter.

İkinci adam-He ya, beş sene iyidir.

Ses-Kızlar sizi bekleyecek mi beş sene sankim?

Birinci adam-Bekleyecekler, sözümüz, kavlimiz var. Beklerler...

Ses-Bok beklerler sankim!..

İkinci adam-Buyur, ne dedin ağabey...

Ses-Yani nasıl beklerler? Beklerler mi sankim.

Birinci adam-Çünkü el tutmuşuz. Göz göz yummuşuz. Söz söz olmuşuz. Kitaba el bastırmışız. Katiyen beklenecek. Başkası olmaz. Evet beklerler...

(Hareket halindeki trenin bu kompartımanında aniden ışıklar kararır.

Karanlıkta trenin yeknesak gürültüsü daha belirginleşir. Birinci adam, kendi kendine konuşmaya başlar. Sadece onun dedikleri işitilmekteri. Bir monologtur bu...)

Birinci adam-Bu ses var ya, bu ses. Bu yabanın ayısı. Güya fikrince oturup bizi sorgu sual etmektedir. Ve dahi yataklı vagondadır. Sevdalığı kolay sanmadadır. Beş yılı zamandan saymadadır. Ula beş yıl dediğin de ne? Bir yat sağına, bir dön soluna, aha sana beş yıl... Yabanın ayısı...

* * *

Daha ismimizi bile sormadın bey... Makineyi açmış yanlamışsın ne güzel... Sıcak da burası. Çay desem ayağına gelmekte. İsmimizi sonunda sorarsın zaar. En sonunda. Onu da alı makine... Bu makineleri görmüşlüğümüz vardır bizim de... Senin ki yataklı. İyi güzel. Hem de numerolu yataklı. Biz numerosuz yerdeyiz. Bizde yerler kapanın elinde... Numerosuz oldun mu, kulak asma.. Adam dediğin numerolu olacak... Hamal olsan sözümüz meclisten dışarı, numerolu hamal olacaksın... Yoksa çekiver kuyruğunu gitsin. Hamallığın bile numerosuzluğu rezillik ki, diz boyu...

Haydi, alsın bakalım makine... **Muzaffer**'dir adım... Askerliğimi yapmışım. **Özdemir**'dir bu yamacımda oturan. Daha yeni on sekizinde... Bu okuyacak olan, yani okumaya niyetli olan **Erol**... Üçümüz de Horasan'danız... İzmir'e gitmekteyiz çalışmaya. İstanbul'a değil... İstanbul zalimçünkü. İstanbul yaşatmaz bizi... İstanbul gâvurun en gâvuru... İzmir'e gâvur derler, ama inanma... Gâvurlukta İstanbul'un üstüne yok... Yer bitirir bizi. Komaz.

Ankara'da aktarmamız vardır. Gidiş sebebimiz sevdalıktır. İkimizin gidiş sebebi sevdalıktır. Erol Kaya okuyacaktır. Kafasını fazla takmıştır. İzmir'de tanıdığımız bulunmaz. İş arayacağız. Allahımız vardır ve büyüktür. Özdemir'in daha önce deniz görmüşlüğü yoktur, merak edip sual edecek olursan. Denizi İzmir'de görecektir. Her bir şeyi görecektir. Mevlâsını görecektir, belâsını görecektir.

Şimdiye kadar gördüğü neydi ki... Tükenmesi olmayan bulgurlu ve ayranlı bir yaşam... Şimdisinden sonrası yanına kâr.

Kızlara gelince, benimkisinin ismi Mukadder. 17 yaşında. Bekleyecek, beklemeye mahkûm. Söz bir Allah bir. Mukadder'i anlatmamı istersen, taa yolun başından bir gördüğümde, çiçek kokusu gelir... Yanımdakinin sevdiceği Mine'dir. O da 17 yaşındadır. Bizim oralarda başlık parasının kalktığı bir büyük, bir inanılmaz yalandır. Başlık parası vardır ve en hatırlısı pek çok liradır. Sevdalık olsa da böyledir, olmasa da böyledir... Kürt kızı almaya kalksan, daha pahalıdır. Sen hiç eğlenmeye kalkma bizle. Ama hiç eğlenme. Kızların bizi beş yol bekleyecekleri hususunu senin kafan almaz. Beklerler. Verilmiş bir söz vardır. Edilmiş bir yemin vardır. Her şeyden öte el ele tutuşmamız vardır. Yok, düşündüğünce değil. Bizim verdiğimiz başlık parasının on katını, yüz katını, bin katını da verse, başkası olmaz. Hiç olmaz. Kanun bu, bekleyecekler. Kanun bu, çalışıp en geç beş yıl içinde, bu parayı götüreceğiz. Gö-tü-re-ce-ğiz... Bek-le-ye-cek-ler... Böyle dedik. Böyle söyledik. Böyle alsın makine. O gâvur İstanbul'a da bizden bol selam et...

ŞEHİR AŞKİYASI

Sezai Sarıoğlu

DOĞUSU-BATISI OLMAYAN ÜLKEDE BİR KAYIP

Haralambos doğusu ve batısı olmayan bir ülkede yaşıyor. Hiç büyümeyen, küçük ve estetik olan nesne ve öznelerin ülkesinde... Denizden gelerek köpüklerden oluşan aşk ve güzellik tanrıçası Afrodit'in ülkesinde...

Zamanın, aramak, umut etmek ile özdeşleştiği bir serüvenci olarak Akdeniz'de rastladım ona. Niyazi Kızılyürek ve Panikos'un "Aşkımız Kıbrıs" (Duvarınız) belgeselinde, bir film karesinde, siyah beyaz bir fotoğrafın içinde tanıştık.

Haralambos, Yirmi iki yıldır, "1974 Mutlu Barış Harekatı"nda kaybolan oğlunu arıyor. Denizin karşısında, kuşların gözü önünde besbelli prova ediyor dönüşü. Bir zamanlar savaşa giden, herbirinin numarası, künyesi, adı ve kimlik cüzdanı olan, ama kimliği olmayan askerler geliyor aklına. Bisikletinin çemberinde "adlı karınca"lar dönüyor...

Her sabah, "dönecek, dönmeyecek" diye dalgaları kopanyor denizden...

Herkes kendini sorabilir, bir başkasını da, o içindeki kendini soruyor herkese. "Ben kendimle konuşuyorum, hepsi bu" demiyor, diyemiyor.

Her sabah kendinden çıkıyor ve oğluna gidiyor...

Bütün kötülükler kaybedenlerin adresleri gibi geliyor ona. Bir tankın, mermi çekirdeğinin, ganimet evlerdeki çekmecelerde hapsolmuş fotoğrafların adresini arıyor.

Bütün kötülüklerle sorunu olduğunu ilan ediyor dünyaya...

Kaybedileni aramak, yolun ve yolculuğun bilgisine sahip olmak, annesinin babasının "izniyle", kahraman olmaya giden ve kaybolanı aramak öğrenilir birşey olmalı, diye düşünüyorum...

O aramayı öğreniyor... Nesnelerde özneleri ve hayatı arıyor...

Haralambos doğusu-batısı olmayan bir ülkede oturuyor...

Bahar ve yazdan oluşan bir ülkede... "Savaş ve Savaş"tan oluşan barış sözcüğünün en çok kirletildiği bir ülkede yaşlanıyor ve yaslanıyor.

Evrensel kayıp öykülerinden birinin aktörü olan Haralambos, sadece Kuzey'i ve Güney'i olan bir ülkenin güney acıküresi'nde her gün oğlu için kasabadan deniz kenarına pedal çeviriyor.

Her gün bisikletle kentten firar ediyor...

Her gün Akdeniz'in kenarında bir tepeye oğlu için diktiği ağacı suluyor.

Deniz, ağaç, bisiklet ve Haralambos...

Akdeniz yaşlanması yaşıyor Haralambos... Harup ağaçları ile Akdeniz arasında, yüzüne her gün yeni tarihler düşerek yaşlanıyor...

Her gün kaybolan oğlunun sureti olan ağacı suluyor... Ağacın ismi yok, ağacın ismi bütün ağaçların ismi, ağacın ismi oğlunun ismi; zeytuni bir isim... Her gün Akdeniz'le konuşuyor... Su diliyle konuşuyor...

Deniz ve uzaklık karışımı Haralambos'a ve serinlik olsun, iyilik olsun diye Kıbrıslı şair Faize Özdemirciler'den dizeler okuyorum:

"Bir rüyada buluruz/ kendimizi/ yaseminlerden/ ayarlı olur/ "öbür taraf"a geçişlerimiz/ Dizilme zamanı/ güney'deyiz/ kurutma zamanı/ kuzey'de/ Hiç düşünmeyiz/ neden doğusu–batısı yok/ yurdumuzun diye" (Faize Özdemirciler)

Yaseminleri tanırım, diyor, onlardan da kaybolanlar var...

Bisiklet, deniz, ağaç ve Haralambos... Bir kayıp öyküsünün Akdenizli barış imgeleri... Bisiklet; kendinden firar etmenin, ağaç saklı kalan yerleşikliğin imgesi onun hayatında...

Ağaç belki de oğluydu... Kimbilir, oğluydu belki de ağaç.... Kuzey'den gelen kötülüğü sırtında taşımış ve "intizar" almış olan deniz, "ada sahillerinde beklenen"in mahzun bir şarkıdaki sevincin hatırasıydı...

Akdeniz'in yamacında kımıltısız duruyor... Deniz'den iyilik ve kavuşma bekliyor...

Henüz Cumartesi Anneleri'ni bilmiyor. Cuma Anneleri'ni de...

Sabahları birşeyler eksik, öğleleri daha çok şey eksik, akşam ve gece, eksiklerden oluşan bir toplamdır onun hayatında.

Her gün bisikletine biniyor, gidiyor, gidiyor... Belki de günün birinde yolu ta Galatasaray'a, kuşların oturduğu yere düşecek. Ağacın ve denizin adresine gidiyor, ağaçla denizi, denizle ağacı suluyor.

Nesnelerle belirsizliğin ve umut etmenin öznelerin tarihini konuşuyor.

Kimlik yerine ağacı, denizi gösteriyor herkese.

Haralambos dünkü gibi hatırlıyor, upuzun hatırlıyor. Kısacık hatırlıyor. Kuzey'i hatırlıyor. Deniz'den ve Kuzey'den gelen kötülükleri hatırlıyor. Maviyi hatırlıyor. Mavi hatırlatıyor. Limonların bir anda buruştuğunu, harup ağaçlarının harap olduğunu hatırlıyor.

Karmaşık hatırlıyor, oğlunun biryantinli saçlarını kuzey'den güney'e, güney'den kuzeye tarıyor... İç içe tarıyor...

Haralambos belki de Ada mitini temsil ediyor... Bilinmeyenden gelecek olana inanıyor. Uzak dünyaların mitine inanıyor... Günün birinde denizden iyiliklerin geleceğine inanıyor.

Bir kayıbın özetidir Haralambos... İnsanın temize çekilmiş düş halidir. O dünadı ve düşadı Kıbrıs olan, sulardan oluşmuş bir coğrafyada mişli geçmiş zamanın rivayeti olarak yaşıyor...

Haralambos o kadar çok neden ve sonuç biliyor ki.

"İnsana sunulan bu sonuç neden" diyerek "sanki ilk gözyaşının tarihini" soruyorum ona...

"Sonuç mu dediniz, ne dediniz/ Sonuç hiç gömülür mü, geliyorum" diyerek bisikletine biniyor ve denizin içine doğru pedal çevirerek sesleniyor:

"Ağaca geç kalma, ağaca geç kalma..."

Akşamsefası

SEN ÇOK YAŞA CAN BABA

Aslan Özdemir

Şimdi bu masanın toplama işini en iyisi sabaha bırakmak. Sızmak istiyorum tüm güzelliğimle. Evin perdeleri uçuşsun odadan odaya. Sabah kapıdan yolcu ederim rüzgârı. Ölüm yine bize uğramadı.

İşe birkaç aydır buzdolabında açılmayı bekleyen küçük rakıdan kendime güzel bir servis yaparak başlamalıyım. Bardaklar ince ve buzla soğutulmuş olmalı. İnce doğranmış domates ve yanına Pazar'dan bugün aldığım marulları da koyup çalışma masamı hazır hale getirmeliyim. Küçük seramik tabağına da iki dilim beyaz peynirden koymak şart oldu (çok güzel bir peynir, Bitlis'ten geldi). Neyse ki kağıt kaleme de yer var masada, bir de Can Yücel'in şiirlerine. Ayaklarımı yormayacağım bu akşam. Gerekli olan her şeyi masama doldurdum. Bu sıcak yaz akşamı buzları eritse de kabulüm, yeter ki bir daha masadan kalkmayayım. Karşı komşu evde donla gezmeme alışamadı hâlâ. Ya da bu akşam ne gibi tuhaflıklar yapacağım diye bekliyordur. Dışarıda körkütük bir karanlık, çok sıcak, ben içiyorum o fenalaşıyor. Hiçbir derdim, sıkıntım yok bu akşam. **"Yataktayım taşak keyfi yapıyorum"** "Can Baba"ya özenmiş. Hiç bitmesini istemediğim bir gün. Yaşamdan keyif aldığım bir Pazartesi. **"Amma uzun bir Pazartesi/uykusu yok hiç"** Vücudum ilk yorgunluk belirtilerini gösteriyor, suyumu dolduracak kuvvet bulamadım kendimde. İkinci kadehimi de fondip yapıp iyice ağır kalmasını sağladım bedenimin. İyi de ben içki içmeyi hiç sevmem ki. Bu akşam çok istekliyim tersine, hiç zorlanmadan içebiliyorum. **"Akşam yine akşam yine akşam / Göllerde bu dem kılkamış olsam" Anday**'a söylendiği gibi Can Baba'nın ben de tek adımda tüm geceyi dolaşmak isterim. Gündüze yakalanmadan tekrar aynı şekilde bulmalıyım kendimi bu masada.

Bu sıcak akşamda rakı kokan serin bir rüzgâr kılığına girsem, dolaşsam Kuzguncuk'ta, erguvan ağaçlarında biraz dinlensem. Sahi, Can Baba kuzguni yapraklar senin şiirini mi süslüyordu. O koca bedenin görkemli sesinle hapishane koridorlarında voltadayken. **"Ispanaklar pembe pembe götleriyle / Demir dolabın üstüne yığılmış.../ Desene, biz gene burdayız bu kış!.."** Nemli koğuşlar şiirini güçlendirmiş belli, ama zayıf kişiler utanmayı iş saymışlar kendi düzenlerinde. Ben gülüyorum sen bunları yazarken, onlar hiçbir şey anlamadan, o robotlar programlarını aksatmamaya çalışıyorlar. Kapıaltına geçerken şiirlerini (onlar için cephane) nasıl arıyorlardı en büyük meraklarımdan biri de budur. Koridorda rastladığın kantinci Mustafa yirmi yıl sonrasını farketmiş gibi **"Vatanmış, milletmiş, hepsi Sakarya! / Bir köşeye sıkıştıramıyorum ki şu nursuz Erbakan'ı!../ Ve demekliğim o ki, on bir yıl verdikleri yetmezmiş gibi/Bi ufak yaralamaya ,/ Bu hükümet kurma işini de, korkarım, bu kodamanlar takımı / Bizlerin sırtına yıktı angarya!.."** Önceden sitem etmeye başlamış bile. Ortalık yine hapisanelerde gördüğün yüzler gibi oldu. **"Ne kadar çok mahkum var şu gökyüzünde! / Hepsi de müebbet... Bizim Osman gibi..."** Ama göğüs germeyi bilmek lazım. Senin yaptığın gibi iplememeli bu insanları. Tek istediğimiz var biz insanların, onların bir türlü anlıyamadığı, **"Yaşamak istiyorum./ Yaşamayı bu soğumuş cehennemde / Ölü bir dost gibi içim titriyerek düşünmek değil sade. Yaşamayı yaşamak istiyorum!"** Çok afedersin ama dördüncü bardağın da sonuna geldik bu arada. Yavaş yavaş dökülmeye başladım. Eşyaları seçemiyeceğim birazdan. Alışık olmadığım bir durum, biliyor musun? Sıcak da arttıkça artıyor evin içinde. Çıkartacak bir şey kalmadı artık üstümde. Ben çocukluğumu çok seviyorum. Şimdiki çocuklardan bir şeyler çıkartmak istiyorum kendime. **"Çocukları güneş kokan enselerinden koklaya koklaya öpüp / Isırmak istiyorum"**

Tüm bölmelerin açık pencerelerinden uzun süre bir serinlik esti. Bir babanın çocuğunu bir oyuncakla sevindirmesi gibi sevinç duydum bundan. Göz kapaklarım biraz olsun netliği gördü. **"Hayatta ben en çok babamı sevdim"** Hiçbir şey bu kadar berrak olamaz, bu kadar duygusal ve saf olmaz. Bir çocuğun babasına duyduğu özlem gibi. **"Atlastan bakardım nereye gitti, öyle öyle ezber ettim gurbeti"**... Şimdi bu masanın toplama işini en iyisi sabaha bırakmak. Sızmak istiyorum tüm güzelliğimle. Evin perdeleri uçuşsun odadan odaya. Sabah kapıdan yolcu ederim rüzgârı. Ölüm yine bize uğramadı.

Ölüm bu ara çok oldun sen/ Ortalığı kırıp geçirdin Dostlara taktın, gençlere taktın kancayı.../ Kendim için söylemiyorum, yanlış anlama, bak!/ Nasıl olsa benim miyadım doldu./ Ama sen de bokunu çıkarma işin!/ Bir süre ara ver bu işgüzarlığa!/ Tek dur biraz!/ Ne dersin tam maaşla emekliliğe?/ İşsizlik sigortası da veririm istersen...

Dilin tüm anlamını kendince harmanlayarak, sözcüklerin yapısını değiştirip onlara başka eylemler yükleyerek yazmaya devam et **Can Baba** şiirini. O çağrışımlara dayalı kara mizahla, heybetli sesinle...

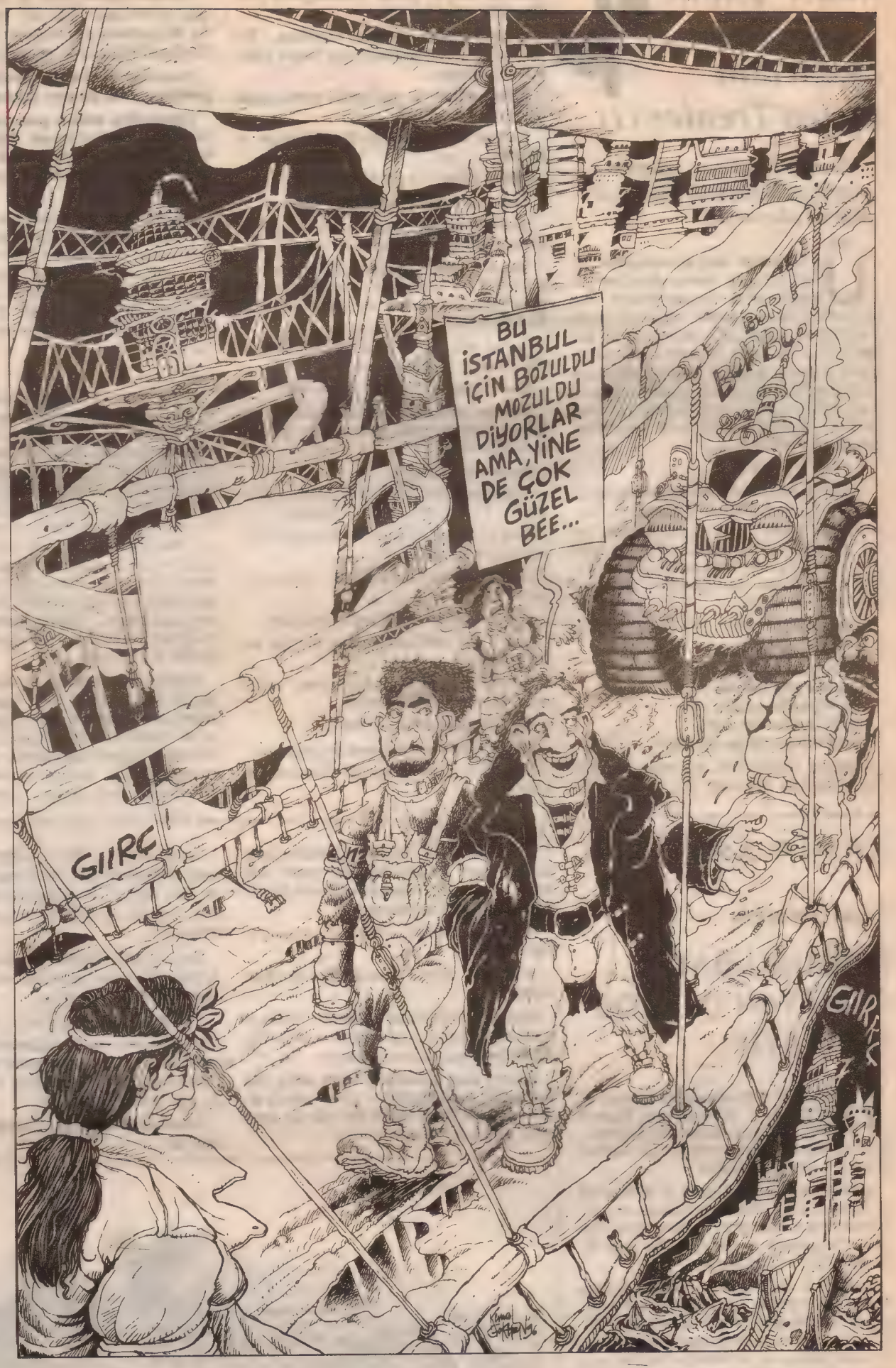

BÜYÜK KENTİN KÜÇÜK SORUNLARI

Ali Eroğlu

* Görüşürüz deyip ayrılmayın... Bir daha zor görüşürüz.

*** Kibrit, çakmak taşımak zorunda değilsiniz (Herkesde var) ama mutlaka, sigaranız olsun.**

* İçki içmesini öğrenin... Alemde rezil olmayın!

*** Kağıt mendil taşıyın... Ne zaman! Nerede! Lâzım olacağı belli olmaz.**

* Cüzdanınızın bir köşesinde, otobüs bileti bulundurun... Bulundurun işte!

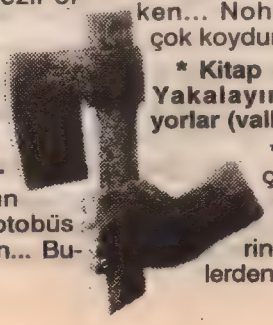

*** En az, iki yabancı dili boşverin. Adam gibi konuşun!**

* Nohutlu pilav yerken... Nohutlarından çok koydurun.

*** Kitap çalmayın... Yakalayınca dövüyorlar (valla!)**

* Sokak çalgıcılarını dinleyin, para verin... Bardakilerden daha iyiler!

*** Sabahçı kahvelerini öğrenin... Mutlaka lazım olur!**

* Ev kiralamayın... Satın alın, daha ucuz!

*** Semt isimlerine aldanmayın... Laleli'de lale yok!**

* Milli Piyangoculara saat sormayın... Çok kızıyorlar (İsterseniz deneyin)...

Akşamsefası

Öküz *Hapishanesi*'nden Tipler-1

Bilgisayar Operatörü CEBRAİL OKÇU

Kimi uyuduğum gündüzler rüyalarıma o meşhur nur yüzlü ihtiyar giriyor, sonra o nur yüzlü ihtiyar sakalını saçını çıkartıyor Met-Üst oluyor.

Ben, tabiri caizse bilgisayar operatörünüz Cebrail Okçu. Dergi içerisinde ismim insanların diline uzun geliyor olmalı ki, bana kısaca Cebo, bazen de Cebrettin diyorlar. Bekarım, 1.60 boyundayım, arkadaşlarım yakışıklı olduğumu söylerler. İyi bir işim ve maaşım var. Şşşt ulan n'apıyorum ben. Neyse bunları okumamış olun.

Ben de her normal insan gibi sabah kalkıyorum. (Saat 13.00-14.00 nasıl sabahsa) Dolmuştan in, dolmuşa bin misali İstanbul'un o vebalı trafiğinde işe gelene kadar canım çıkıyor. **"Ben de küçük bir motorsiklet alayım da onunla gider gelirim"** dedim. Ama ilk denememde bacağımdan oluyordum. Bindim motorsiklete, daha 500 metre gitmeden yolda duran kamyonetin altına giriverdim. Neyse Allah'tan birşey olmadı.

Şimdi gelelim günümüzün **"Hummalı delisi Öküz'e"**. (Aha buyrun cenaze namazına). Abi ben böyle aşk görmedim. Pazartesi dergiye bir giriyoruz pir giriyoruz. Ancak, Salı öğleden sonra çıkabiliyoruz. Oturuyoruz bilgisayarın başına ve başlıyor bizim kaosvari dergi yapımı.

Dergi yapılırken, genelde neşeli dakikalar geçiriyoruz. Özellikle sabaha karşı neşemiz çıldırma safhasına kadar geliyor. Neşe kaybolunca da, Metin Efendi'nin aybaşı hezeyanları devreye giriyor.

Ayrıca dergimizin ofisboyluğunu yapmakta olan değerli arkadaşımız Fikret, her gece en az üç kere kiraz almaya gidiyor. Yani anlayacağınız kiraz yemekten kanımız suya kesti. Motorlar fora.

Şimdi de biraz dergi elemanlarından bahsedelim mi?

İşte Metin Üstündağ. Kendisi dergimizin editörü oluyor. Ama, editörlükten başka herşeyi, grafikerlik, bilgisayar operatörlüğü, redaksiyon, sıkıntılı dakikalarımızda espirileriyle bizi neşelendirmekcilik ve aklınıza gelen gelmeyen herşeyi, hatta editörlüğü bile yapıyor. Metin Bey aslında ruh hali olarak iyi de, cin hali olarak kötü. Çok çabuk sinirleniyor.

Bazen elimizde olmayan nedenlerden dolayı dergi gecikiyor. Bu gecikme sırasında Metin Ağa'nın burnunu sıksan kulaklarından canı çıkacak gibi oluyor. Ben bilgisayarda sayfa yaparken o onüç şeyi birden istiyor, yapamayınca da kızıyor bağırıyor, çağırıyor, şarkı söylüyor ve **"bir de Hakan Şükür'e son hareketi yapamıyor, gol atamıyor diye kızıyorsunuz. Siz aynı anda iki işi yapabiliyor musunuz uleeeeen"** diyor . Amaan boşverin, iyi de olsa kötü de olsa bu adam beyle bu dergi batıncaya kadar çalışacağız işte. (Ekmek parası aabi). İşin kötüsü dergi batacağına her hafta tiraj alıyor.

Mehmet Çağçağ ise beni biran önce baş göz etmekle uğraşıyor. Bakalım hayırlısı.

Ve Kutlu Esendemir. Bu arkadaşımız da dergimizin yazı işleri müdürü. Kendisi çakmak çalmak delisi evine birisini davet ettiği zaman **"Gel sana çakmak koleksiyonumu göstereyim"** diyor. Tabi pul koleksiyonu demediği için kimse ondan şüphelenmiyor. Çakmak adı altında neler yapıyor kimbilir. Bir de bu aralar deniz manzaralı bir ev kiralamış. Sanki yeni evlenmiş gibi eve gitme saatini iple çekiyor.

Bir zamanlar Aslan Özdemir vardı. Bu arkadaşın görevini ne ben anlayabildim ne de kendisi. Daha çok Hayal Kahvesi ve Kemancı Bar'da **badyguard**'lık yapıyor herhalde. Çünkü dergiden çok oralarda dolaşıyor. Şimdi sadece sizlere yazılarıyla ulaşabilmekte zavallım.

Ve, Aydın Şahin. Kendisi sayfa sekreterimiz, pikajcımız, 40 gün üst üste sabahlayıcımız. Resmen klasik bir kutup adamı. 6 ay sürekli gece olsa, 6 ay hiç uyumaz çalışır. Ama bir de uyursa uyandırabilene aşk olsun vallahi. Kendisine kutup adamı dedim ama fiziki görünüm olarak daha çok Afrikalılar'a benziyor.

Kameracımız Metin Bey, Aydın Abiyi ve tüm dergiyi beslemekle meşgul. Metin Bey kameracılıktan çok gıda işleri sorumlusu gibi davranıyor. Her hafta bizlere kuş sütü de olan bir kahvaltı sunmakla şartlandırmış kendisini.

Ve geldik bizim mesai arkadaşımız TEK Murat'a. Ona TEK Murat diyorum çünkü kendisi Türkiye Elektrik Kurumu'nun ürettiği elektriğin yaklaşık ikiüç mislini dergi günlerinde burada üretiyor ve tüm personelin ağzı gözü yamuluyor. Allah onun ailesine ve yakınına sabırlar versin.

Meslektaşım Bayan Vesile'nin hızına diyecek yok maşallah. Bayan Vesile'yi görmeden önce benden hızlı daktilo kullanan yok sanırdım, yanılmışım. Fakat bu arkadaşımızın da editörlük gibi bir özentisi var herhalde. Çünkü kendisine verilen yazıların dergiye girip girmeyeceğine kendisi karar veriyor olmalı ki, canının istediğini bilgisayara geçiyor, istemediğini geçmiyor. Bu yüzden ben bile bazen dergi editörünün Met-Üst'mü yoksa Bayan Vesile mi olduğunu karıştırıyorum. Tabi bu durum da sayın Met-Üst'ü gayet yoğun düşüncelere sevkediyor.

Bu aralar montajcımız Kadri Bey, kendi montaj yardımcısı Yasemin Kale'yi benim başıma sardı. Bu arkadaşımıza bilgisayar öğretmeye çalışıyorum. (Sanki ben çok biliyormuşum gibi) Çalışıyorum çalışmasına da öğrenen nerede. Hanımefendiye bir işlemi en az 8-10 kere gösteriyorum, 11.kez gene bana soruyor. **"Cebo yaa, şunu nasıl yapıyorduk"** diye. Hayırlısı olsun. 8-10 yıl sonra öğrenir inşallah. (Ulan Kadri alacağın olsun. Ben de köyden ninemi getirip montajcı yapmaz mıyım o zaman görürsün sen)

Büyük üstadımız Yasin Adıyeke, kendisi Anadolu'nun bağrından kopmuş en büyük yazarlarımızdan birisi. Ama şu dili yok mu dili, beni deli ediyor. Be kardeşim Ardahan şivesiyle yazmana birşey demiyorum ama, biraz imla kurallarına dikkat et yahu. Yazı içerisindeki cümleleri düzeltmekten iflahım gevriyor. Sanki yazıyı ben yazıyormuşum gibi hissediyorum.

Evet sevgili okurlar, sizler ise ayrı bir tatlı belasınız. Niye mi? Niye olacak; maşallah bir mektup yazıyorsunuz, yazdığınız mektubu Allah bilir siz bile okuyamıyorsunuz. Şaka bir tarafa, gerçekten mektubunuzun okunaklı olması, en az mektubun içeriği kadar önem taşımaktadır. Sırf bu yüzden birçok mektubu yayınlayamıyoruz. Lütfen dikkat.

Öküz'e bir okur gözüyle baktığım zaman. Hergün sabahlamaktan ne zaman öyle bakabilirim bilmiyorum. Çünkü boş vakitlerimi uyumakla geçiriyorum. Uyumadığım zamanlar da diğer dergilerle uğraşıyorum. Bazen öyle şeyler oluyor ki, günleri karıştırıyorum. Pazartesi diye Pazar günü dergiye geliyorum. Kimsecikler yok. Gördüğüm insanlara günü soruyorum. Pazar diyorlar, ben de kıçıma baka baka evime uyumaya dönüyorum.

Bu dergiler yüzünden ne sinema, ne tiyatro, ne de sosyal hayat. En son 8 yaşındayken memlekette Cüneyt Arkın'ın **"Kanije Kalesi"** filmini seyretmiştim. Onu bile tam seyredemedim. Babam beni sinemada yakalayıp, eşşek sudan gelinceye kadar dövdü. Çünkü o filmden sonra ecnebi filmi vardı. Şimdi ise perdenin rengini unuttum. Ben bir vampir misali yaşarken, dünyada neler olmuş neler: Televizyon diye birşey icad edilmiş, sinemanın küçüğü diyorlar ama daha onu bile görmek nasip olmadı. Şimdilik aklıma ilk gelenler bunlar. Açıkçası, işin gerçeği bu yazıyı biran önce yazıp, uyumaya gitmek istiyorum. Kimi uyuduğum gündüzler rüyalarıma o meşhur nur yüzlü ihtiyar giriyor, sonra o nur yüzlü ihtiyar sakalını saçını çıkarıyor Met-Üst oluyor. **"Cebrettin uleeeen, sayfalar ne oldu, dergi bitmedi mi hala"** diye avaz avaz bağırıyor. Kan ter içerisinde uyanıyorum. Şu anda da rüyada mıyım, yoksa dergiyle mi uğraşıyorum hala şüphedeyim. Neyse tanıştığımıza memnun oldum.

ALİHAN IRMAKKESEN

"Avunulmazı Getir Bana"

Gümüşlük'te sırtımı fesleğenlere dayadım, uzun uzun oturdum kıyıda. Deniz hemen yanıbaşımda hışırdıyordu, yanımda-yöremde anlamadığım bir dilde konuşuyordu insanlar. Denizin sesine kulak kabartıyordum ben, rengine bakıyordum, anlamadan. Mavi gibi. İçimden tekrarlıyordum, mavi! Ben tekrarladıkça, deniz tuhaf bir çırpıntıyla kendini kıyıya vuruyordu. Bana öyle geliyordu ki, bir an, çok kısa bir an her şeyi unutmalıydım, unutmayı çok istediğim her şeyi. Sadece mavi olmak, tepeden tırnağa maviye kesmek istiyordum. Ama unutmak istediklerim bir türlü aklıma gelmiyordu. O kıyıda, unutmak istediklerimi bile hatırlayamadan, öylece oturuyordum. Aklıma sadece içinden mavi geçen dizeler doluşuyordu, başka hiçbir şey! Kendi kendime dizeleri mırıldanıyordum; karşımda oturan kişi ne dediğimi anlamak ister gibi bakıyordu, 'hiç' diyordum. Gerçekten hiç! Mavilikten-sızan sonsuz kederin dibine doğru yol aldıkça, bir hiçlikten başka hiçbir şey çıkmıyordu karşıma. Sonu olmayan bir su gibi, rengi olmayan sular gibi, daldıkça çoğalan, çoğaldıkça dağılan, dağıldıkça kaybolan sularında Gümüşlük'ün. Ne anyordum ben? Maviyi, evet. işte o an karşımda duran uçsuz-bucaksız maviyi. Elimi uzatsam dokunacağım maviyi. Bir türlü elimi uzatamıyordum ama. Benim orada olduğunu sandığım o renk, sahiden de karşımda mıydı? Herşeyin sanki geride kaldığı duygusunun aldatıcılığına kendimi bilerek bıraktığım o kıyıda, dondurulmuş bir zamanın içinde, bana çok anlaşılır gelen bir cesaretsizliğin kıskacında, elimi bir türlü uzatamıyordum. Oysa, kendimi bile anlamak istemiyordum ben. Anlamayı sevmediğim geçiyordu aklımdan, aslında hiç sevmediğim. Anlamaya çalışınca, mavi gözden kayboluyordu. Anlamayı boşverdiğimde ise, asla dokunamıyordum ona. Ama karşımda duruyordu hiç olmazsa. Karşımda ve ulaşılmaz. Bununla yetinmeyi öğrenmem gerek, diye düşünerek elimi rakı kadehine uzattım. 'Şimdi bir kadeh rakı olsaydı...'yı hiç karşılamasa da, rakıydı işte. Buz gibi bir mavi sıvının içime akış anı, unutmak için, unutmayı unuttuğum herşeyi. Fesleğen kokuları içindeyken, özlemek o fesleğen kokulu bahçeyi. Sahiden de, aynı suda asla iki kez yıkanamadığım bir ırmak gibi, ruhumun çocukluğunun bahçeleri! Mavi dalgınlığım içinde, *"elele iki kız çocuğu kadar kokulu ve açık bahçeler düşündüm"*, 'mehtap'taki rengi, 'özlem'deki sesi. Aklımın defterinde sevgili Oktay Rifat'ın ruhumu yatıştıran dizeleri:

Coşkuluydum gece trenleri gibi sessiz
tünellerde, sıcaktım ak çarşafların
tülenmiş çölünde ve o bağırıyordu:
– Bir çift paçalı güvercin olsun
avunulmazı getir bana

Çöl de maviydi, bahçe de. Bahçeden çıkınca çöl başlıyordu, bahçeye girince çöl. Ama ütülenmiş, ama masmavi. Çölden çıkınca bahçe, çöle girince bahçe. Mavi, fesleğenli, bakışı eksiksiz kuşu ile, çölün içindeki bahçe! Ve içimdeki ses durmadan bağırıyor, boğulacağım fesleğen kokusundan, bahçe nerede? Bahçeyi maviye boyadılar, maviyi bahçeye kaçırdılar, bir ben kaldım bu kıyıda, Gümüşlük'te. Kalbimi asla avutamayan tünelden geçerken gözlerimi kapatıyorum, bir çift paçalı güvercin uçuyor mavilikte. Gözümü açıyorum, yok! Ne deniz, ne mavilik, ne fesleğen. Yoklar! Gümüşlük'te kıyıda bir masada oturuyorum oysa. Ama değilim orada. Usulca kapatıyorum gözlerimi yeniden: Oradayım işte, Gümüşlük'te! Biliyorum artık, asla uzatmayacağım elimi; biliyorum, mavi hep esirgeyecek kendini. Birbirinin çevresinde dönen iki boşluk gibi, aralarında boşluktan başka hiçbir şey olmayan. Bu sessiz ve uzak kıyıda, ne fesleğen kokusu, ne de mavi sular avutabilir alışkın kalbimi. Mavinin uçuculuğuna, fesleğen kokusunun rüzgara karışıp gidişine alışkın kalbim, Gümüşlük'te olmamıştı hiçbir zaman. Olmayacak da! O akşamüstü kıyıda rakı kadehine uzanırken, aklımdan geçmişti, sahiden Gümüşlük'te olsaydım, diner miydi içimdeki sızı? Orada olmak yeter miydi orada olmaya? Bunca dağılmışlık ve yarım bırakılmışlık arasında, orası diyebileceğim bir yer yok, diye düşündüm, kadehi masaya bırakırken. Ama insanız işte, ne yapsak, ne etsek, öyle... Bir çift paçalı güvercin, belki, sahiden de...

Akşamsefası

kendinizi bulun, uğraşamam sizinle! **tan cemal- geçen haftayı dikkate alırsanız daha iyi olur.**

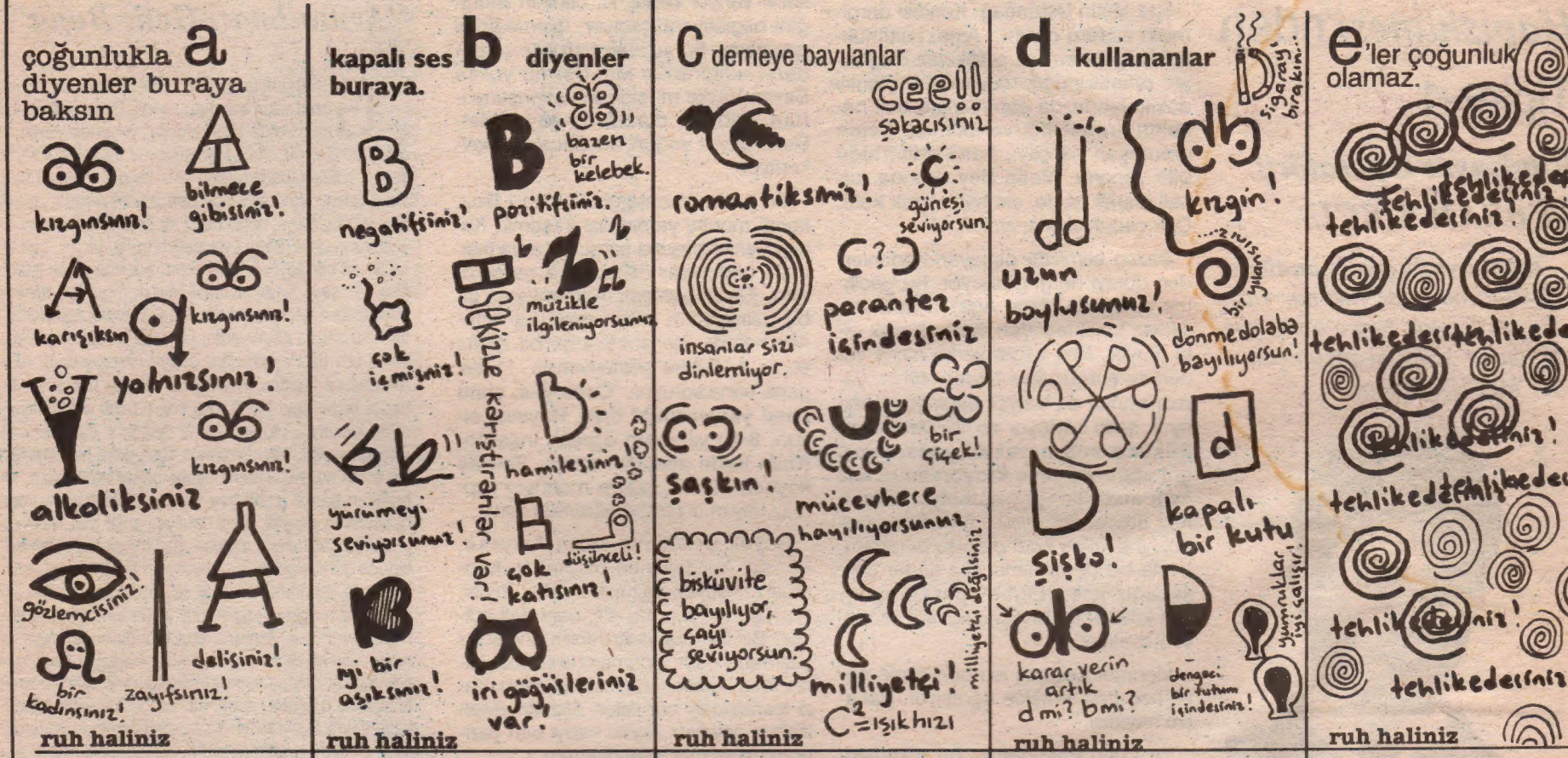

Ayça Şen

BENDEN ÇOCUK İSTEMEYİN

Dünyanın en güçlü duygusunun annelik olduğunu öğrendiğim an anladım ki, ister aya git ister Şam'a, o çocuk denen illet, seni yeryüzüne gelmiş en vahşi yaratık yapıyor...

Yaklaşık altı yedi yaşlarımda öyle bir bağırtı duydum ki, kulaklarımdan silebilmek için sağır olmam bile fayda etmez artık.

Bir öğleden sonra, yeryüzündeki bütün ölüler mezarlarından çıkmış, avazları çıkana dek bağırıyorlar sandım. Annemden aldığım bütün tembihlere ve tehditlere rağmen evden gizlice sızıp, bir çocuk için görülebilecek en kötü şeyi gördüm. Hiçbir zaman unutmayacağım oniki numaraya, kabusların en dehşetlilerini gördüğüm onbir numaranın tam karşısına, karşı komşumuza büyük kalabalıkla karıştım. Çünkü ben laf anlamaz bir hayvan yavrusuydum.

Duvarın dibinde paramparça olmuş, nefesi sıcak diye bebeğin yüzünde uyuyup bebeği öldüren evin kedisi, diğer tarafta sıcacık nefesini kedinin göbeğine üfüren kundaktaki momarmış ölü bebek, en sonda da hayal meyal hatırladığım, bütün gürültüyü çıkaran komşumuz kadın. Yerde, on kişinin tecavüzüne uğramış gibi perişan serilmiş, saçları darmadağın, duvara tepkisizce bakan, ellerinde sevimli ev kedilerinin kanları ve bağırsak parçacıkları pıtır pıtır dökülen kadın, vahşi anne. Diğer tarafta da, işinin başında çayını yudumlayan ve henüz hiçbir şeyden haberdar olmayan, olay mahallinden paydos saati kadar uzaklıktaki baba.

Çığlıkla ilk tanışmam bu yıllarda oldu benim. Sonraki birkaç yıl kendime gelmem içinh her tuvalete gidişimde bile ağabeyim bekledi kapıda. Annem ve babam neredeyse fısıltıyla konuştular azarlarken bile.

Bu yüzden belki de çocuk sahibi olmak istemiyorum. Dünyanın en vahşi kurumu olan anneliğe adım atmak istemiyorum. Çocuğu için herşeyi yapabilecek olmak diğer insanlar için korkunç bir tehdit. Bunun için annelerden hep ürkerim. Onlar herşeyi ciddiye alır. Çocuğu için dişlerini sıkarak gözünü kırpmadan adam öldürür, hiç korkmadan kedilerin derilerini yüzerler. Bakınız anne kedilere, elinizi yavru kedilere uzattığınız anda özlerine dönerek kaplan kesilirler. Aynı şekilde annelerimiz, bodyguardlarımız, bizi korumak için özlerine dönerek vahşileşirler.

Anneler beni korkutur. Çok korkutur. Damarlarında gezen garip kanın etkisiyle olacak, sizi savunmak için öz annesini bile gebertebilirler. Yemezler, yedirirler. Bütün bunları yapmasalar da herkes bilir ki, bunları gerektiğinde korkmadan yapabilirler. Bu yüzden annelere karşı insan kendilerini hep borçlu hisseder. Onlar da borçlu olduğunuzu her fırsatta alacaklı gibi belli eder zaten. Hiçbir zaman helalleşemeyeceğiniz, bilinçsizken alıştığınız ve bol bol tükettiğiniz sütleri yüzünden hayatınızın sonuna kadar herşeyinize karışma hakları vardır. Sizi tehlikede hissettiklerinde özel mektuplarınızı okumalarından tutun da, arkadaşlarınızı seçmenize kadar hayatınızın bütün bölümlerinde rol oynarlar. Gerektiği zaman Fahrettin Cüretlibatur olup sizin için savaşırlar. Ama asla anlayamazlar topuklarınızın sertleştiğini, hatta nasır tuttuğunu, üzerinde kendi başınızda durabilmeniz için...

Çığlığı duyduğumdan seneler sonra, psikoloji dersinde duyduğum lafla yine dört duvarı marur evin içinde dolaştım, kurumuş kan kokusunu genzime çeke çeke. Dünyanın en güçlü duygusunun annelik olduğunu öğrendiğim an anladım ki, ister aya git ister Şam'a, o çocuk denen illet, seni yeryüzüne gelmiş en vahşi yaratık yapıyor... Annemin bana çok sinirlendiği zaman ettiği lafları dacınladı bir yandan kulağımda: "İnsan kendi katilini doğuruyormuş meğer". Katilin için katil ol. Ne garip.

Sanki tanrı, kamera şakası yapıyormuş gibi biraz önce komik birşey oldu. Bu yazıyı sabaha karşı dörtbuçuk civarında uykum kaçıp yazarken korkunç bir öksürük krizine yakalandım. Nefesim kesilip gözlerimden şakır şakır yaşlar akıyordu. Sonra birden içeri yıldırım hızıyla manevra yaparak annem koştu geldi, kan uykusundan uyanıp. O aceleyle şehir suyuyla şişe suyunu ayırt edip arada hiç zaman harcaması yapmadan iki katı hızlanıp bana yetiştirdi suyu...

Sonra aklıma çok reyting alacak bir yarışma programı geldi. "Anneler yarışıyor!" Neonlarla yazılmış bu isim, ışıklı panolar, kenarda duran manken kızlar, milyonlarca seyirci ve bir de cellat. Çocuklarını kesmeye uğraşan cellatlarla savaşan anneler. Acaba hangi anne çocuğunu daha iyi savunacak. Çocuğunu kurtaran anneye altın madalya verilirken, ölen çocuğuna en çok ağlayacak anne de mansiyona layık görülecek. Çok reyting toplar sanırım.

İşin kötüsü, yayımlanan bütün yazılarımı annem okuyup saklıyor, arkadaşlarına gösteriyor. Ne yapalım, küçük bir çocukken okuduğum kitapta "döt" yazısından yüzü kızarıp da anneme bunu okuduğumu itiraf ettiğimde "Evladım bu işlerde ayıp olmaz" diyen de o olmuştu. Şimdi de üzülmez sanırım. Ya da çocuğu olduğum için bu acıya da göğüs gerer.

Kedinin öldürülmesi olayının olduğu günden beridir kendime gelemedim. Mahalle karılarından bu yüzden tırsarım. Bağırarak konuştukları için. Öğretmenleri ve patronları bu yüzden sevmem. Anlatmak istediklerini yüksek sesle dile getirdikleri için. İdealleri ve inançları olanlardan bu yüzden kaçarım. Havaya girip avazları çıkana kadar bağırıp birşeyleri ispat etmek istedikleri için. Belki de inandığım hiçbir değerin olmaması sırf bu kedi- bebek ilişkisi yüzündendir.

Dünyanın sonu geldiğinde de ancak bu kadar bağırabilir. Kafama takır takır vuran ilkokul öğretmenime bağırmamamın tek sebebi çığlıktan korkumdandır. İçe kapanık ya da utangaç olduğumu sanan salaklara ben de bas bas bağırabilirim: "UTANGAÇLARDAN DEĞİL BRE HAYVANLAR, KORKUDAN KORKUDAN..."

Sakın bana bağırmayın. Sakın sesli sesli konuşmayın. Arkamdan dedikodumu yapın ama sakın bağırmayın, sakın benden çocuk istemeyin. Yoksa sizi öldürürüm. Önce dilinizi tam kökünden keser, sonra geberen kedi gibi ellerimle parçalarım bağırsaklarınızı. Benim özürüm var. Gördüklerim özürümdür. Üstelik sizi gebertirsem özrüm kabahatimden büyük olduğu için beraat bile ederim. Şimdi "beraat ettik"le ilgili espri bekliyorsunuz ama yapamam, çok önemli bir işim var. Sezeryanla içimdeki kötülükleri aldırmam lazım.

Akşamsefası

Engin Turgut

BAY PARS İLE BAYAN SERÇE

'Gördüklerimi gözlerimden kurtaramam! İnsan insanın kurdu değil, yurdu olmalıdır'.. dedi Adam!

Adam ve kadın denize baktılar...

'Kalbinin yere düşerken çıkardığı sesi merak ediyorum' dedi Kadın!

'Umutsuzluğun suyundan içtim, kucağıma aldığım dünyanın tozunu sildim' dedi Adam!

'Kobalt mavisi bütün balıkları sever' dedi Kadın!

"'Pars ve Serçe"nin arasındaki fırtınanın canı acısın ki, aşk senden daha uzağa gidemeyecektir!..' dedi Adam!

'İlk çakışta yanmayan düşlerim var, birini ister misin!' dedi Kadın!

"Kuşlar öter, uçar ama görmezler, bakıp görselerdi conceptual art yaparlardı" dedi adam!

"Kesiyorum durduğunuz yeri ortasından, ey görünüş! Seni bir yerinden hiç anlamıyorum..?" 'Seni hiç anlamıyorum, aklını kullanmıyor, sadece kalbinle yaşıyorsun' dedi Kadın!

'Anlaşılmak da bir ölüm, hem merak etme; şairler her zaman **"hafif ve kanatlı bir şey"** değildir' dedi Adam!

'Demek ki **"gölge bile yalnız"**' dedi Kadın!

'Kendini unutarak, kendinle hayat arasındaki hava boşluğuna tutunarak mı yaşıyorsun..?' dedi adam!

'Bir poşet kadar yalnız ve kederliyim, **"suçsuz olmak çok kolay"**..' dedi Kadın!

"Var mı koyuyu benim gibi hisseden".. dedi Adam!

'Aşkın volümünü açık bırakıyor, dünyayı rulo yapıp cebimde taşıyor, ritüel bir hazla hayata bağlanmak istiyorum..' dedi Kadın!

'Aklımın en işlek sokaklarında dolaşsam, bilgiyi öpüp koklasam neye yarar? Dünyayı her gün kurşuna diziyorlar' dedi Adam!

"'Video meliora proboque deteriora sequor" daha iyiyi görüyor ve onaylıyorum ama daha kötüleri izliyorum?' diye mırıldandı Kadın!

"Ah! Önceden sezmiştik adımını insanın taş üzerinde.

Ah! Çok şeyler ummuştuk maske altındaki insandan!" diyerek sesini yükseltti Adam!

"Arka bahçelerden sağ çıkmak çok zordur".. dedi Kadın!

'Gördüklerimi gözlerimden kurtaramam! İnsan insanın kurdu değil, yurdu olmalıdır'.. dedi Adam!

Birbirlerinin kabusu olmaktan korkuyorlardı... Kadın ve Adam göğe baktılar... Işığın kaskatı kesildiğini gördüler...

Geçmiş Zaman Olur ki

EFLATUN NURİ

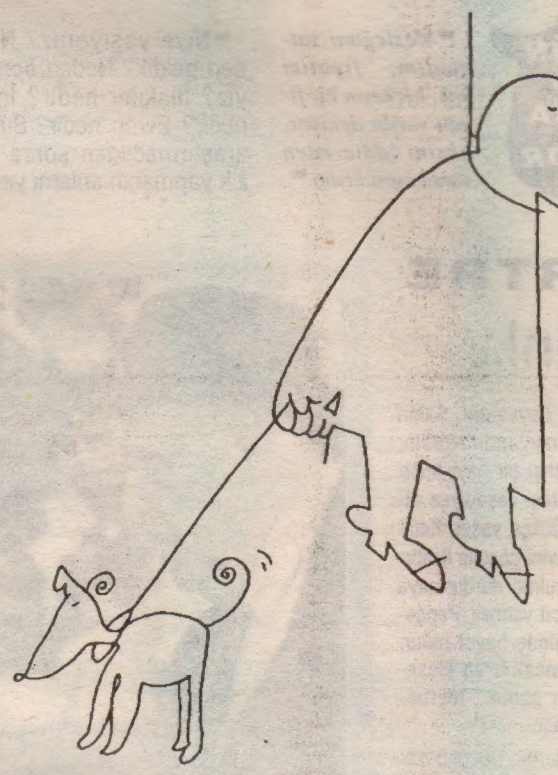

SAYI: 14
8 AĞUSTOS 1996
PERŞEMBE

SAHİBİ:
ŞİMERA YAYINCILIK adına
Mehmet ÇAĞÇAĞ

Yayın Yönetmeni:
Metin ÜSTÜNDAĞ

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü
Kutlu ESENDEMİR

Öküz'e saman ve su verenler:
Altay MARTI, Aslan ÖZDEMİR, Atilla ATALAY, Ayça ŞEN, Bahadır BARUTER, Bahadır BOYSAL, Can KOZANOĞLU, Can YÜCEL, Can BARSLAN, Cezmi ERSÖZ, Cüneyt ÖZDEMİR, Çiğdem ANAT, Devrim SEVİMAY, Derya SAYIN, Eflatun NURİ, Ender ÖZKAHRAMAN, Engin TURGUT, Eşber YAĞMURDERELİ, Ferhan ŞENSOY, Fikret BEKLER, Gani MÜJDE, Güneri İÇOĞLU, Halil TURHANLI, Hacer YILDIRIM, Haydar ERGÜLEN, Kemal GÖKHAN, Kutlu ESENDEMİR, Lütfü OFLAZ, Mehmet ÇAĞÇAĞ, Mesut CEYLAN, Mesut KARA, Metin ÜSTÜNDAĞ, Murathan MUNGAN, Muhsin KIZILKAYA, Musa KART, Nihat GENÇ, Orhan PAMUK, Oktay GÜZELOĞLU, Ömer LAÇİNER, Semra CAN, Sezai ŞARIOĞLU, Sunay AKIN, Soner GÜNDAY, Tan CEMAL, Tuğrul ERYILMAZ, Tuncay AKGÜN, Tuncel KURTİZ, Tuncer ERDEM, Ümit KIVANÇ, Vedat ÖZDEMİROĞLU, Yıldırım TÜRKER, Yılmaz ERDOĞAN, Zafer TEMOÇİN

Sayfa Sekreteri
Aydın ŞAHİN,
Fikret ÖZDEMİR

Bilgisayar Tasarım:
Murat YÜCEŞAN
Cebrail OKÇU
Vesile ÖZDEM

Montaj:
Kadri Çavuşoğlu

Satış:
Cüneyt AYDIN

İşletme:
Orhan AÇAR

Halkla İlişkiler:
Suzan ÇARK

Muhasebe:
Yaşar AKŞAHİN

Bina Görevlisi:
Yasin ADIYEKE

Tel: 251 42 44 - 251 57 54,
Fax: 251 52 67,
Baskı: Basmat
Dağıtım: Bir-Yay,
Adres: İstiklal Cad.
İmam Adnan Sok.
No:20 80800
Beyoğlu/ İSTANBUL

ABONELİK KOŞULLARI

AMERİKA - (UÇAK)
1 yıllık Abone bedeli - 100 $ -
6 aylık Abone bedeli 50 $
UZAKDOĞU - (UÇAK)
1 yıllık Abone bedeli - 125 $
6 Aylık Abone bedeli 650 $
AVRUPA (POSTA)
1 yıllık Abone bedeli 100 DM
6 aylık Abone bedeli - 50 DM
AVRUPA (UÇAK)
1 yıllık Abone bedeli 110 DM
6 aylık Abone bedeli 55 DM
YURT İÇİ (POSTA)
1 yıllık Abone bedeli
3.500.000 TL
6 aylık Abone bedeli
1.750.000 TL

BANKA HESAP NUMARALARI:
Mark hesabı: 3002462 - 0
Dolar hesabı: 3002461 - 2
TL hesabı: 1100384 -7

(Hesap numaralarının hepsi Yapı Kredi Bankası, Parmakkapı Şubesine aittir)

"Kendi Kendine Konuşmalar..."

CÜNEYT ÖZDEMİR

BEN, MAVİ GÖZLERİ ve BİRKAÇ KİŞİ...

Ay vardı. Ayın şavkı vardı. Yakamozları önümüzden geçen balıkçı teknelerinden yükselen müzik sesleri yarıyordu. Kapıdan içeri Murathan Mungan girdi. O'nunla hiç tanışmamıştık. Zaten O'nun da mavi gözlerden haberi yoktu. Arkalarda bir masaya gitti oturdu.

Ve birkaç kişi ile konuşmaya başladık. Birkaç kişi ile ne konuşulursa ondan. Aşktan değil elbet. Hayattan, siyasetten ve işten.

"Yakında iş gezisine çıkıyorum" dedi içlerinden biri. Yurtdışında çok uzakta bir ülkeden bahsetti. "Nereden çıktı şimdi bu" dedim. Bir türk müteahhit firmasının bu ülkede yaptırdığı binalardan bahsetti. "Onun açılışına gidiyoruz" dedi. "Sen şuna beleş gezi bulduk, gidiyoruz desene" dedim. Önce kızardı, sonra kızdı. "Beleş gezi değil, iş gezisi" dedi. "İş" Gezisi?!..

İşte şimdi yeni "iş" bu. Şirketler tanıtımlarını yapmak için gazetecileri ağırlıyorlar. Bir bakmışsınız 5 yıldızlı otellerde verilen yemeklerde, bir bakmışsınız Türkiye'nin güzide tatil yörelerinde.. En son moda ise yurtdışında düzenlenen çeşitli aktivitelerde. Kimi "iş"adamları ya da "iş"kadınları masalarının üzerinde biriken davetiyelerden birini alıyorlar, atlıyorlar uçağa ve o güne kadar yalnızca filmlerde gördükleri diyarlara "iş" gezilerine çıkıyorlar. Sonra? Sonra geri dönüşte "iş"lerini yapıyorlar. Önce firmaya üstü kapalı övgüler düzülüyor, sonra gezilen yerlerdeki izlenimler kaleme alınıyor.

Mavi gözlerine doğru konuştum. "Ben hiç böyle bir geziye katılmadım" dedim. İnanmadı. İnanmadılar. O ve birkaç kişi bunun anlamsızlığını anlattılar.

"Ha, bir aktiviteyi haber vermek için bürona faks çekmişler ha da alıp seni aktivitenin olacağı yere götürüp ağırlamışlar. Farkı var mı?" dediler. "Var" dedim. "Faks kağıtlarını alınca değerlendirmeyi sen yapıyorsun, ister gidiyor, ister gitmiyorsun. Üstelik gittiğinde kendini –en azından psikolojik olarak– iyi şeyler yazmak zorunda hissetmiyorsun" diye ekledim.

"Biz de her zaman iyi şeyler yazmıyoruz, hatta kıyasıya eleştirdiğimiz bile oluyor" diye savunmaya geçtiler. Birkaç kişi bir yana, O'nun mavi gözleri kısıldı. Rüzgar dindi. Yelkenler bir kez daha boşaldı. Mavi gözleri yıllar önce o umursamaz, o anlamaz, o benden millerce uzaktaki yerini bir kez daha aldı. Yıllar sonra bir kez daha "kısa anlarda ona dokunamıyordum."

Yalnızdım. O ve birkaç kişi beni yerden yere vuruyordu. Anlatamadım. Yaptıkları "iş"in doğruluğuna o kadar inanmışlar, her şeyi kafalarında öylesine meşrulaştırmıştılar ki, ne desem yalandı. Anlamayacaklardı. Ben de demedim. Birkaç gazeteci arkadaşımın Moskova'da bir otelde nasıl zorla tutulduklarını. Başka bir haberi takip etmek isteseler de nasıl dışarı çıkartılmadıklarını. Bir "iş gezisi"nin neler getirip, neler götürdüğünü nasıl anladıklarını anlatamadım. Gazetelerde, televizyon kanallarında "iş" gezilerinin modern bir ulufe gibi dağıtıldığını anlatamadım. Gerçi genelde herkes bu "iş" gezilerinin anlamının farkındaydı. Belki ortak bir suçu işlemenin verdiği rahatsızlıkla olan biteni dile getirmiyorlardı, belki "bir gün sıra bize gelir" düşüncesiyle rahatsız olmuyorlardı... Ama söyleyemedim.

Gözlerimi mavi gözlerinden ayırdım.. Etrafa baktım, Murathan Mungan gözükmüyordu. Tepede göremediğim ay hâlâ geceyi aydınlatıyordu. Ve biz sanki bir Murathan Mungan şiirindeydik. Denizdeki yakamozları küçük bir balıkçı teknesi yarıyordu. Teknenin baş ucunda "Scorpions" yazıyordu...

Akşamsefası

SON ANDA ALDIĞIMIZ BİR HABERE GÖRE

Beşir Cemal

Ölüm orucu tıp literatürüne geçecek...

Türkiye tıp literatürüne bir armağan vermek üzere. "70 gün kendini aç bırakan bir insan; hangi koşullarda iyileşir" sorusuna hastanelerdeki tutuklu hastalar bedenleriyle yanıt verecek. Bilim bunun adına bulgu diyor. Bu türden kimi bulgular II.Dünya Savaşı'nın bitimiyle Nazi toplama kamplarından elde edilmişti.

Thatcher dönemi İngilteresi 4 IRA militanının ölümüne göz yummasıyla tıp literatürüne bu türden bir hizmet sunmuştu. Ama bu kadar yaygın ve çok sayıda eylemciyle, bu kadar uzun süreyle ölüm orucu dünyada ilk kez bu toprakların bağrında, Türkiye'de yaşanıyordu. Bulgular Türk Tabibler Birliği'nde toplanacak, Dünya Tabibler Birliği'ne iletilecek.

İstanbul Üniversitesi İç Hastalıkları Anabilim Dalı Endokrinoloji, Metabolizma ve Beslenme Anabilim Dalı Başkanı Prof.Dr. Engin Sencer, konuya "bir fırsat çıktı" ruhuyla bakmadıklarını söylüyor. Sencer Öküz'ü sorularını yanıtladı...

Öküz – Hocam, bu durum tıp literatürü için bir fırsat mı?

Sencer – Biz sadece hastaların sağlığıyla ilgilendik. İşin insani tarafı öne çıktı. Bir fırsat denebilir ama doğrusunu söylemek gerekirse biz şimdilik böyle bir araştırma yapmadık. Bize gelen hastalar eyleme farklı günlerde başlamışlardı.

Öküz – Yeni bir bilgi, bulgu elde edilebilir mi?

Sencer – Biz beklenmeyen, şaşırtıcı bir bulguya rastlamadık. Ama dosyaları sonradan incelemek mümkün. Bu deneyimler IRA örneğinde yaşanmıştı. Çok farklı sonuçlar alınacağını da sanmıyorum.

Öküz – Bir insanın kendini aç bırakarak öldürme kararı alması çok zor. Sizce bunu nasıl kabul ediyorlar?

Sencer – Şimdi eylemciler bunu bir ideoloji uğruna yapıyorlar. Oldukça inançlılar ve birbirlerine de çok bağlılar. Burada ruhsal bir sorun aramak doğru değil. İzak Rabin'i öldüren adama "aklı başındadır" raporu verildi. 'Aklı başında olan insan başkasını öldürür mü?' denebilir.

Böyle düşünmek doğruysa o zaman hiç suç işlenir mi? Ruh sağlıklarının yerinde olduğunu düşünüyorum. Örgüt baskısıyla yapabileceklerini de düşünmüyorum. Çok büyük bir baskı olması gerekir.

BUNLAR OLDU

✖ Çekiç Güç 5 ay daha uzatıldı.

✖ 4 kişilik ailenin Temmuz ayı gıda harcaması 17 milyon 291 bin lira olarak belirlendi.

✖ "DYP'li istifacıların" kuracakları "Türkiyem" partisinin eylül ayında kuruluş çalışmalarını tamamlayacağı açıklandı.

✖ Olağanüstü Hal 4 ay daha uzatıldı.

✖ Asgari ücret 11 milyon 339 bin liraya çıkarıldı.

✖ Korsan eylemlerde toplam 12 İETT otobüsünün yakılması 17 milyarlık zarara neden oldu.

✖ Diyarbakır Belediyesi eski Başkanı Mehdi Zana'nın, "Sevgili Leyla, Uzun Bir Sürgündü O Gece" kitabında bölücülük propagandası yapıldığına kanaat getirildi. Yayıncı Ayşenur Zorakolu 50 milyon lira para ve 6 ay hapis cezasına çarptırıldı. Zana hakkında gıyabi tutuklama kararı verildi.

✖ Son yedi yılda bir milyona yakın trafik kazası yaşandı. Bu süre içinde 45 bin 896 kişi yaşamını yitirdi.

✖ "Cezaevlerini İzleme Komitesi"nin başkanlığına yazar Yaşar Kemal getirildi.

✖ islâmcı yazar İsmail Nacar, PKK'li tutuklu ve hükümlülerin eylemi bırakması için hükümet adına arabuluculuk yaptığını açıkladı.

BUNLAR DA OLDU

✖ Türk Telekom Mersin Başmüdürlüğü'nden yapılan yazılı açıklamada, avcıların telefon hatlarına konan kuşları avlarken tellere 40 milyar liralık zarar verdiği, telefon tellerine konan kuşlara av yasağı getirilmesi gerektiği bildirildi.

✖ İlaç tüketiminin önceki yıllara oranla artarak tırmanışa geçtiği, en çok antibiyotik ile ağrı kesicilerin tüketildiği açıklandı.

✖ Başbakan Necmettin Erbakan kaynak arayışlarını sürdürürken tasarruf önlemleri de almaya başladı. Erbakan bakan ve üstdüzey bürokratlara gösterişli kartvizit kullanma yasağı getirdi.

✖ Bursa'nın Kestel ilçesine bağlı Kozluören Köyü'nde, köyün yönetimini bir günlüğüne üstlenen kadınlar, erkekleri köyün dışına çıkarttı. Kadınlar köy meydanındaki salıncakta sallandı, bazıları da kahvede tavla oynadı.

✖ İstanbul Boğaziçi ve Fatih Köprüsü'nde bugüne kadar 107 kişi intihar etti.

✖ Diyarbakır'da açılan epilasyon merkezine erkeklerin yoğun ilgi göstererek yanak, boğaz kıllarıyla kaşlarını aldırdıkları bildirildi.

✖ Bursa Tasavvuf Musikisi Derneği Başkanı Erdoğdu Ebeoğlu, kötü sesle ve makamsız okunan ezanların itici bulunduğunu söyleyerek ezanı besteledi.

ERKİN BABA DİYOR Kİ

"Mesleğimi satmadım, fiyatım yok, herkesin bir fiyatı vardır deniyor, aksini iddia eden varsa buradayım."

"Niye yaşıyoruz? Nereden geldik? Neden buradayız? İlişkiler nedir? İnsan nedir? Evren nedir? Bunları araştırmadıktan sonra müzik yapmanın anlamı yok."

"Beni 60 milyon dinlerse ya bende ya da 60 milyonda bir hata var demektir."

"Gitgide hanımlar seslerini yükseltme taraflısı olduklarından müzik haricinde fazla yüksek sese tahammül edemem."

PORTRE

Şahin!..

Şahin bir hayvandır. Şahin etobur bir hayvandır. Şahin, etobur ve vahşi bir hayvandır. Güçlüdür şahin. Yaşadıkça öldürür, öldürdükçe yaşar. Katildir şahin... Avini gözüne kestirdiğinde bu zulmü durdurmaya kimsenin gücü yetmez. Pençesini geçirdiğinde hayat bulur, yaşadığını ancak o an hisseder. Zalimdir şahin... Merhametsizdir şahin.

Şahin iktidardır. Gücünü iktidarından, iktidarını gücünden alır. Başkalarının özgürlüğü onun mutsuzluğudur. Başkalarının mutsuzluğu onun özgürlüğüdür. Her an, her yerde kendini gösterir şahin. Müdür olur, vekil olur, nazır olur, her zulme hazır olur. Yeni sağcılığa köşe yazarı olur. Kendini açlıkla öldürme eylemi yapan mahkumun kanının akıtılabileceğini yazar. Boşandıkça damardan kan, dirilir şahin. Döküldükçe gözden yaş, sevinir şahin.

Şahin bir hayvandır. Şahin etobur, vahşi, güçlü, zalim, merhametsiz bir hayvandır. Yaşadıkça öldürür, öldürdükçe yaşar. Katildir şahin!

-Benim soğanım, benim biberim, benim hıyarlarım...

Eşcinsele ordu yasak

Homoseksüellik cinsel tercih... "Toplum henüz hazır değil" klasiği ufak ufak yumuşuyor. Sapıklık, sapkınlık, hastalık hipotezleri "Mevzuyu yeniden düşünelim" çizgisine geliyor. Bülent abiden Bülent Hanım'a kolay gelindi.. "Toplum henüz hazır değil" klasiği de tamamen terkedilmiş değil tabii.. TBMM Adalet Komisyonu'nda bir kanun tasarısı benimsenirken bu tatsız mevzu tartış tartış bitmedi. Ama sonunda eşcinsel ilişki kuran askerin orduyla bir işi olamayacağına tasarıda karar verildi. Denildi ki, "Bir kimseyle gayrı tabii mukarerette bulunan yahut bu fiili kendisine rızasıyla yaptıran askeri kişiler ordudan çıkarılır." Komisyon üyeleri bu maddeye "Anlaşılmıyor, daha net yazalım" ruhuyla karşı çıktılar. "Gayri tabii mukareret"in eşcinsel ilişki anlamına geldiği netleştirilince, "Ha... öyle desenize" yumuşamasıyla uzlaşma sağlandı. Sonuç; eşcinsele ordu yasak, vatanı erkekler savunacak...

ÖKÜZ'den HABER VAR

Öküz ailesi olarak, bu hafta binbir türlü ruh hali yaşadık. Üzüntü, şaşkınlık, sinir, kriz, sevinç hepsi biraradaydı. İlk acı haber Eşber Yağmurdereli'den geldi. Yağmurdereli, annesi Hikmet Yağmurdereli'yi kaybetmişti. Ardından, geçen hafta bir göz ameliyatı geçiren edebiyatımızın büyük üstadı Can Yücel, aradı. Yazarımız, yine hastaydı. Yetmiyormuş gibi, kısa bir aradan sonra tekrar yazılarına başlayacak olan Yazarımız Murathan Mungan'ı elektrik çarptığını öğrendik. Neyseki Mungan, yeni taşındığı evinde , kazayı ucuz atlatmıştı. Tam bu esnada güvenlik görevlisi arkadaşımız Mehmet Vanlı'nın annesi aniden rahatsızlanarak Çapa Tıp Fakültesi Hastanesi'ne kaldırıldığını duyduk. Tüm bu karmaşık duygular içinde çalışırken, 5 Ağustos 1952'de doğan yazarımız Orhan Pamuk'un doğum gününü kutlamayı bile unuttuk. Yağmurdereli ailesine başsağlığı, Yücel, Mungan ve Vanlı ailelerine de geçmiş olsun dileklerimizi yollarken, Orhan Pamuk'a mutlu yıllar diliyoruz. Haber bültenimiz hazırlanırken Satış yardımcısı Nuri Açar'ın kısa süre sonra askere gideceğini öğrendik. Hayırlısı....

Akşamsefası